

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Koncept cti v islámu

Roz Shero

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra Blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

Koncept cti v islámu

Roz Shero

Vedoucí práce:

Mgr. Veronika Sobotková, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2016.....

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Mgr. Veronice Sobotkové, Ph.D. za vedení této práce, jakož i za její ochotu a vždy otevřený přístup ke studentům.

Obsah

1	ÚVOD	1
1.1	Poznámka k transkripci.....	2
2	ČEST A JEJÍ DEFINICE V BLÍZKOVÝCHODNÍM POJETÍ	3
3	ŽENA, ISLÁM A BLÍZKÝ VÝCHOD	6
3.1	Žena a blízkovýchodní společnost.....	6
3.2	Postavení ženy v islámu.....	8
4	PANENSKÁ BLÁNA	12
5	VRAŽDY ZE CTI	15
5.1	Definice a pozadí vražd ze cti	15
5.2	Postoj islámu ke vraždám ze cti	19
5.2.1	Pohřbívání novorozených dívek v období džáhilíja.....	19
5.2.2	Vražda v islámu.....	20
5.2.3	Ziná - smilstvo.....	22
5.2.4	Ukamenování za cizoložství	23
5.3	Postoj zákona k vraždám ze cti	26
5.3.1	Palestina	28
5.3.2	Egypt	29
5.3.3	Irácký Kurdistan.....	30
5.3.4	Jordánsko.....	31
5.3.5	Sýrie	33
5.3.6	Turecko.....	35
5.4	Statistiky	35
6	ILUSTRATIVNÍ PŘÍBĚHY	37
7	EVROPA A VRAŽDY VE JMÉNU CTI	39
8	ZÁVĚR	42
9	SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ	44
10	RESUMÉ	50

1 Úvod

Někdy se nám může zdát, že citlivé otázky některých tradičních společností byly mnohokrát zkoumány a další rozebírání takových témat již nepřinese nic nového. Pravdou však je, že výzkumy v některých otázkách jsou stále v plenkách. Například otázka cti je na Blízkém východě celospolečenským tabu a příliš otevřeně se o ní nemluví.

Blízkovýchodní obyvatelé spojují čest s ženami, díky čemuž dochází k páchání násilí na nich ve jménu cti. Tento způsob násilí bývá tolerován a vnímán pozitivně, a jako nezbytný k zachování stability společnosti a její ochraně před morální korupcí. Priorita zachování rodinné cti a důsledky z toho plynoucích, jsou pak jen těžko pochopitelným tématem pro západní svět.

Dnes můžeme pozorovat určitý pokrok v postavení žen v blízkovýchodních společnostech. Těm bývá umožněno stále větší zapojení do mnoha oblastí života, jako je vzdělání, práce a cestování. I tak ale ženy zůstávají tou výrazně slabší polovinou společnosti a potenciálním zdrojem jejího rozkolu, počínajícího narušením rodinné cti.

Nelze hovořit o ženách na Blízkém východě jako o jednom celku. Každá země se k ženám staví jinak. Z pohledu Západu nemají ženy v některých zemích Blízkého východu skoro žádná práva, zatímco v jiných zemích jsou téměř rovnoprávné s muži. Avšak ve všech blízkovýchodních zemích najdeme skupiny obyvatel, které omezují ženy v jejich každodenním životě, přičemž se opírají o tradice a zvyky dané oblasti, rodu či komunity.

Hlavním důvodem pro výběr tohoto tématu bylo vysvětlit spojitost cti s ženami v této oblasti a její souvislost s islámem, aby se čeští čtenáři lépe orientovali, a pochopili hlavní rozdíly mezi místními tradicemi a náboženstvím. Budu usilovat o to, abych v rámci této práce dokládala co nejdůvěryhodnější informace, které odpovídají skutečné realitě na Blízkém východě. Jelikož jsem rodilá mluvčí arabštiny, umožňuje mi to přístup k širší škále informací. Na základě vlastních zkušeností z prostředí, v němž jsem vyrůstala, také mohu lépe posoudit věrohodnost získaných informací a kvalitněji je zpracovat. Znalost

arabštiny mi také, v neposlední řadě, usnadňuje porozumění obsahu Koránu v originále, jak přímo, tak na základě prostudování různých výkladů od odlišně orientovaných náboženských učenců. Při zpracování této práce budu vycházet zejména z odborné literatury, internetových článků a studií. Dále také z televizních debat a náboženských kázání týkajících se tématu. Získané informace budu analyzovat a kriticky hodnotit. Jde mi o co nejobjektivnější srovnání protichůdných názorů na danou věc.

Budu se zde věnovat zejména otázce cti v několika vybraných zemích, jmenovitě pak v Sýrii, Jordánsku, Palestině, Iráckém Kurdistánu, Egyptě a Turecku. Na základě vlastních zkušeností je situace žen v těchto zemích velice podobná s pouze drobnými rozdíly. Rozsah práce rovněž nedovoluje věnovat se dopodrobna všem jednotlivým regionům arabsko-islámského světa. V jedné z kapitol se krátce dotknu situace v přistěhovaleckých komunitách v Evropě.

1.1 Poznámka k transkripci

K přepisu slov z arabštiny budu v této práci používat obdobný způsob zápisu, jako použil Ivan Hrbek ve svém překladu Koránu. Na rozdíl od něho však nebudu vázat slova genetivního spojení a podstatná jména s přívlastky (tedy například *‘adím al-murú‘a* nebo *Sahíh al-Bucháří*). Znak *‘* představuje arabskou hlásku *‘ajn*. Znak *’* reprezentuje hamzu. Hamzu nebudu zapisovat na začátku slov, pouze uprostřed nebo na konci. Pro zjednodušení nebudu rozlišovat emfatické hlásky. Arabská jména budu uvádět pomocí českého přepisu z arabštiny (např. Nawál as-Sa[‘]dáwí). Jména dalších světoznámých osobností arabského původu budou ponechána v jejich pozápadněné podobě (např. tedy Mahmoud Kharabsheh, namísto Mahmúd Charabše).

Všechny citace z Koránu jsou na základě jeho překladu Ivanem Hrbkem.¹

¹ Viz Seznam literatury a pramenů – *Korán*.

2 Čest a její definice v blízkovýchodním pojetí

Většina světových kultur vnímá čest jako kompletní soubor lidských vlastností typu poctivost, zdvořilost, důstojnost, odvaha, upřímnost aj. Ty charakterizují osobnost určitého člověka, a na jejich základě dotyčný získává respekt druhých.² O svoji čest potom naopak přichází podvodem, zradou, zbabělostí, když nějakým způsobem zklame důvěru druhých.³

Zachovat čest rodiny je cílem jak pro muže, tak pro ženy. Muži si budují dobré společenské postavení a respekt druhých především vzděláním, důstojnou prací, zapojováním se do veřejných aktivit, založením rodiny apod. Ženy se však v životě velice často dostávají do složitých situací, kdy nedokážou skloubit některé své cíle a touhy s dodržováním stanovených morálních a společenských zásad, a mohou tak poskvřnit rodinnou čest.⁴

Jelikož se v rámci této práce zaměřuji na koncept cti v islámu a obecněji v blízkovýchodní kultuře, je nezbytné vysvětlit význam několika arabských termínů, které se do češtiny překládají jako čest, ale které se liší svým pojetím a kontextem, v němž se používají.

V arabském jazyce najdeme pět termínů, které je možno do češtiny přeložit buď přímo jako čest, anebo které jsou jednotlivými aspekty cti, tak jak bývá v blízkovýchodním diskursu chápána:

Murú'a (مروءة): „dokonalá mužnost“.⁵

Nachwa (نخوة): hrdost a velkolepost.⁶

Šahámá (شهامته): galantnost a kavalírství.⁷

Šaraf (شرف): vysoké postavení; čest. Např. za „čest ženy“ (شرف المرأة): se považuje její cudnost a zdrženlivost.⁸

² HASANIN, Izzat. *Džará'im al-i'tidá' ala aš-šaraf wa al-i'tibár baina aš-šarí'a wa al-qánún*, s. 17

³ Čest. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

⁴ ABDU AR-RASÍD, Mahmúd a Zain Al-Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará'im aš-šaraf* [online], s. 24.

⁵ IBN AL-MANZUR, *Lisán al-ʿarab*, s. 4165.

⁶ Tamtéž, s. 4379.

⁷ Tamtéž, s. 2354.

^c*ird* (عرض): tělo nebo mysl; *al-^cird* (العرض) je potom to, na čem záleží, a co je třeba uchránit před jakýmkoliv poskvrněním, (např. tedy dcera, sestra apod.). Pojem *dhú al-^cird* ذو العرض překládáme jako člověk (muž), kterému se daří znemožňovat přístup cizích mužů ke svým příbuzným ženského pohlaví. Podle toho je pak posuzována jeho vlastní počestnost.^{9,10}

Oba termíny – *šaraf* a ^c*ird* se tedy vztahují na ženu a její chování, a závisí na nich čest muže a jeho rodiny, případně celého rodu nebo kmene. Muž, který dostatečně nedbá na čest žen jemu blízkých, pak bývá nazýván ^c*adím al-murú'a*, ^c*adím an-nachwa*, ^c*adím aš-šaháma* (عديم المروءة والنخوة والشهامة)¹¹ – postrádající mužnost a hrdost. Ve výsledku se tedy rodinná čest odvíjí jak od sexuálního chování ženy, tak od schopnosti muže do jejího chování zasahovat a uhlídat ji.^{12,13}

Je nezbytné zmínit, že termíny *šaraf*, ^c*ird*, *šahámá*, *nachwa* a *murú'a* jsou často tou nejvyšší prioritou v životě blízkovýchodní populace, a i když bychom mohli nabýt dojmu, že hovoříme o hodnotách plynoucích z islámu jako takového, jedná se spíše o pozůstatek předislámské beduínské tradice. Žádný z těchto termínů se v Koránu nevyskytuje.¹⁴

I tak se ovšem se klade velký důraz na zdrženlivost a jakýsi „zdravý“ ostych *al-hajá'* (الحياء) a na cudnost *al-^ciffa* (العفة). Na základě toho je pak cizoložství

⁸ IBN AL-MANZUR, *Lisán al-^carab*, s. 2241.

⁹ SMAIL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*, s. 57.

¹⁰ IBN AL-MANZUR, *Lisán al-^carab*, s. 2888.

¹¹ ŠAHRÚR, Muhammad. Zukuríjatu al-mudžtama^u fí at-turáth al-^carabí al-islámí. In: *Al-mauqif ar-rasmí lil-diktor Muhammad Šahrúr* [online].

¹² BEN ALI, Saida. Huqúq al-mar'a wa musáwátiha al-kámila fí káfat al-madžálát. In: *Modern Discusion* [online].

¹³ SMAIL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*, s. 58.

¹⁴ ŠAHRÚR, Muhammad. Zukuríjatu al-mudžtama^u fí at-turáth al-^carabí al-islámí. In: *Al-mauqif ar-rasmí lil-diktor Muhammad Šahrúr* [online].

řazeno mezi největší hříchy, to vše za účelem zachování rodové linie a udržení přehlednosti v rodinných a potažmo sociálních strukturách.

Zdrženlivost neboli *al-hajá'* (الحياء) bychom mohli zařadit na pomyslný vrchol všech dobrých lidských vlastností. Znalci v oblasti islámské teologie označují *al-hajá'*, jako vlastnost zabraňující člověku provádět nemravné či neslušné činy. Je to vlastnost přikázaná islámem, a najdeme ji v obou nejdůvěryhodnějších sbírkách hadíthů (*Sahíh Muslim a Sahíh al-Bucháří*) o Prorokovi: „*Víra je sedmdesát a pár částí (či členění), nejlepším z nich je vyznání víry není boha kromě Boha, a nejnižší je odstranění něčeho škodlivého z cesty, a zdrženlivost je také součástí víry.*“¹⁵ Další hadíth o Prorokovi také zní: „*Zdrženlivost přináší člověku jenom užitek.*“¹⁶

Cudnost *al-^ciffa* (العفة) v arabském jazyce znamená ochrana před praktikováním nemravnych činů a vyhýbání se prohřeškům. Obecně se tím rozumí sexuální zdrženlivost. V islámském právu šaría je to schopnost ovládat své pudy.¹⁷ Důkazem budiž např. verš ze súry Světlo: „*A nechť ti, kdož nenalézají možnost sňatku, jsou **zdrženliví**, pokud je Bůh neobohatí z laskavosti své...*“ (24:33). Cudnost a zdrženlivost je vyžadována od mužů a žen stejnou měrou.¹⁸

V mnoha verších Koránu můžeme nalézt slovo *fardž* (الفرج). V dnešní moderní arabštině je to výraz pro vnější ženské pohlavní orgány. V Koránu se však toto slovo vztahuje na obě pohlaví. Výraz *fardž* (الفرج) patří do kategorie *‘awra* (عورة) což je islámský termín označující veškeré intimní části těla, které musí být zakryty a řádně střeženy. Dočíst se o tom můžeme opět např. v súře Světlo: „*ti kteří **pohlaví** svá ochraňují*“ (والذين هم لفروجهم حافظين) (24:5). Tento verš cílí na všechny muslimy – muže i ženy bez rozdílu. Další verš v súře Světlo je však určený přímo ženám: „*A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá **pohlaví**...*“ (24:31). Existuje spousta dalších veršů a také hadíthů,

¹⁵ AL-BUCHÁRÍ, Muhammad. *Sahíh al-Bucháří*, č. výroku 8.

¹⁶ Tamtéž, č. výroku 5681.

¹⁷ MUBÁRAK HAMMÚR AL-QURAŠÍ, ^cAbd al-Báří. *Al-asálíb at-tarbawíja litanmijati chalq al-^ciffa lada aš-šabáb wa tatbiqiha fí daw' at-tarbíja al-islámíja*, s. 25.

¹⁸ Tamtéž, s. 34.

kteřé kladou důraz na *fardž* ženy víc než muže. Možná z toho důvodu, že žena nosí a rodí děti, a její zodpovědnost je tedy větší. Od toho se pak odvíjí moderní význam tohoto slova.¹⁹

3 Žena, islám a Blízký východ

3.1 Žena a blízkovýchodní společnost

Přibuzenské vazby v předislámské arabské společnosti jsou založené na principu agnátu, v arabštině *al-^casba* (العصبة), což je termín označující mužského potomka v otcovské linii. Skutečné přibuzenství se vždy odvíjí od vztahů mezi muži z otcovy strany, tedy bratry, strýci, bratřenci, dědy atd. Jejich semknutost zajišťuje bezpečnost celého rodu. Takovýto druh seskupení lidí byl výsledkem tehdejšího náročného způsobu obživy a obranou před útoky jiných kmenů.²⁰

Podle antropologů toto uspořádání přispělo ke vzniku tzv. arabského sňatku, jakožto základního stavebního kamene širšího socio-politického systému. Arabové, podobně jako ostatní semitské národy, chápali stát jako autoritu založenou na kmeni a genealogických vazbách.²¹ Tento princip seskupení společnosti a tzv. arabský sňatek, bývá často spojován s arabským etnikem. Nejedná se však pouze o arabskou záležitost, ale také např. kurdskou nebo berberskou.²²

Patrilineární společnosti, jako je ta arabská, částečně zbavuje muže individuální identity a vyžaduje od něho, aby pomstil ostatní členy rodu, pokud dojde k jejich zavraždění členy jiného rodu. Za to se mu dostává vysokého postavení a privilegií v rámci společnosti. Žena však v takovémto společenském zřízení, kde je vnímána především jako prostředek k rozmnožování a potěšení mužů, často platí i cenou nejvyšší. Zvykové právo a tradice umožňovaly muži,

¹⁹ MAHMÚD, Ibráhím. *Al-Džins fí al-Qur'án*, s. 52 – 57.

²⁰ ALÍ, Džawwád. *Al-Mufasssal fí táríh al-^carab qabla al-islám*, s. 315.

²¹ Tamtéž, s. 315

²² *Taqrír at-tanmija al-insánija al-^carabija lil-^cám 2005: Nahwa nuhúd al-mar'a fí al-watan al-^carabí*, s. 156.

aby se naráz oženil se svými dvěma nebo vícero sestřenicemi (dcerami strýce z otcovy strany, bez ohledu na to, že jsou vlastními sestrami). Oženit se mohl také např. s manželkou svého otce po jeho smrti. Islám tyto sňatky do určité míry omezil, ale ne zcela.²³

Takovéto zvyky jsou stále dodržovány ve většině arabských zemí, především na venkově. Kmen dbá na ochranu a zachování rodinného majetku a dědictví, a schvaluje proto příbuzenské sňatky, kdy má muž právo se oženit se svojí sestřenicí (dcerou strýce z otcovy strany). Ta mu bývá zaslíbena již od okamžiku jejího narození. Tímto je ženě předurčena její budoucnost a společenská úloha, aniž by ona měla právo a možnost tyto okolnosti nějak ovlivnit.²⁴ Již mnohokrát se arabské ženy pokoušely vysvobodit z vězení svých mužů, aby to po každém pokusu mužům nahnalo větší strach a oni byli ještě krutější.²⁵

Ačkoli existuje v dnešní době mnoho příležitostí k tomu, aby se mohly ženy vzdělávat a dokonce i pracovat, jedná se bohužel ve většině případů spíše o snahu zlepšit její šanci dobře se provdat.²⁶ Žena se připravuje na roli manželky již od dětství. Její okolí ji vybízí k tomu, aby vyzdvihovala svou ženskost, zároveň ale dochází k jejímu psychickému a fyzickému útlaku, nejprve jejím otcem (popř. bratry) a poté jejím manželem.²⁷ Ať už se jedná o otce, bratra, manžela nebo dokonce i syna, mají muži nárok ovládat její život, a to za účelem zachování a ochrany rodinné cti. Ženu přitom berou primárně jako sexuální symbol a zdroj potěšení.²⁸

²³ MANNÁc, Haitham. *Al-Bana al-idžtimá'ija wa nuhúd al-mar'a*. In: *United Nations Development Programme* [online], s. 3.

²⁴ *Taqrír at-tanmija al-insánija al-árabija lil-ám 2005: Nahwa nuhúd al-mar'a fí al-watan al-árabí*, s. 156.

²⁵ MANNÁc, Haitham. *Al-Bana al-idžtimá'ija wa nuhúd al-mar'a*. In: *United Nations Development Programme* [online], s. 14.

²⁶ *Taqrír at-tanmija al-insánija al-árabija lil-ám 2005: Nahwa nuhúd al-mar'a fí al-watan al-árabí*, s. 158.

²⁷ MANNÁc, Haitham. *Al-Bana al-idžtimá'ija wa nuhúd al-mar'a*. In: *United Nations Development Programme* [online], s. 5.

²⁸ *Taqrír at-tanmija al-insánija al-árabija lil-ám 2005: Nahwa nuhúd al-mar'a fí al-watan al-árabí*, s. 158.

Dívka je během dospívání nucena vzdát se části svého já, a naučit se přetvařovat a lhát, jen aby mohla splnit společenské normy, a dostat očekávanému ideálu. Často jí pak nezbyvá, než opustit své touhy po dobrodružství a vzrušení, jen aby byla akceptována jako dobrá žena, matka a manželka. Dokonce i některé matky, které kdysi samy vzdorovaly společenským konvencím, nyní zabraňují svým dcerám, aby ony tak činily a opakovaly stejné chyby. Matka, jakožto osoba zodpovědná za svoji dceru, bere v potaz vlastní zkušenost a nechce se znovu dostat do situace, kdy bude společností vnímána jako neúspěšná či nežádoucí – tentokrát v roli matky. Proto raději obětuje štěstí své dcery a doufá zároveň, že revoluci povede někdo jiný.²⁹

Mezi nejkrutější očištné rituály patří ženská obřízka, prováděná na dívkách v některých blízkovýchodních zemích, především Egyptě, Súdánu a částečně v Jemenu. Při ní dochází k obřezání vnějších pohlavních orgánů malých dívek, coby prevence jejich sexuální touhy během dospívání a ochrany před infekcemi.³⁰

Lékařka a spisovatelka Nawál as-Sa^cdáwí (نوال السعداوي) se tomuto tématu rozsáhle věnovala a píše, že sama byla mnohokrát svědkem těchto praktik, když zachraňovala životy dívek, silně krvácejících v důsledku obřezávání klitorisu. Některé z nich, kvůli použití značně nevhodných a improvizovaných chirurgických nástrojů, dokonce přišly o život z důvodu otravy krve.³¹

3.2 Postavení ženy v islámu

V islámské teologii žena představuje samostatnou bytost. Koránské verše ji oslovují přímo, nikoliv skrze jejího opatrovníka – *walí* (ولي). Je plně odpovědná za své chování od dovršení věku dospívání neboli *sunn ar-rušd* (سن الرشد)³².

²⁹ MANNÁ^c, Haitham. *Al-Bana al-idžtimá'ija wa nuhúd al-mar'a* [online], s. 14.

³⁰ FAJJÁD, Muhammad. *Al-Batr at-tanásulí lil-ináth – Chitán al-banát*, s. 11 a 132.

³¹ AS-SA^cDÁWÍ, Nawal. *Al-Mar'a wa al-džins*, s. 123.

³² V islámské terminologii označuje tento výraz okamžik, kdy se člověk stává odpovědným za své činy. U dívek je to první menstruace, u chlapců je to, na základě většinového konsensu, okamžik dovršení 15 let.

V raných dobách žena přistupovala k islámu dobrovolně a na základě svého osobního rozhodnutí. Ženy konaly modlitbu v mešitách spolu s muži, o čemž existují zmínky v nejdůvěryhodnějších sbírkách hadíthů (*Sahíh Muslim a Sahíh al-Bucháří*). Zapojovaly se i do války, kdy ošetřovaly zraněné vojáky a dokonce i samy bojovaly. Kromě toho je z historie známá také celá řada dalších situací, ve kterých se ženy objevovaly po boku mužů, ve zcela rovnoprávné pozici.³³

Islám ve svých počátcích značně zlepšil postavení žen a dal jim práva, jaká dosud neměly. Postavil je na roveň mužů jak v právech, tak povinnostech, a hodnotě jejich skutků, od nichž se v posmrtném životě odvíjejí odměny a tresty, jež člověku připadnou. V jednom z veršů súry Ženy, kde Bůh oslovuje muže a ženy jako rovnoprávné bytosti se praví:³⁴ „*Lidé, bojte se Pána svého, jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů i žen.*“ (4:1) Ve verši ze súry Byzantinci se zase praví: „*A patří k Jeho znamením, že vám z vás samých manželky stvořil, abyste u nich klid našli. A vložil mezi vás lásku a dobro – a věru jsou v tom znamení pro lidi přemýšlivé.*“ (30:21)

Současná realita islámských společností je ovšem velmi odlišná od té původní, a to především v otázkách týkajících se práv žen. Přestože Bůh v Koránu vyzval muže, aby se k ženám chovali galantně a do ničeho je nenutili.³⁵

Zde je pro vyjasnění příklad z Koránu:

„*Vy, kteří věříte! Není vám dovoleno získávat ženy jako dědictví proti vůli jejich; neutiskujte je jen proto, abyste si mohli odnést část toho, co jste jim dříve darovali...*“ (4:19). Další zmínky je možné nalézt např. v súrách (2:229), (2:231), (2:232) a (65:6).

Fakt, že je žena fyzicky slabší než muž, mu usnadnil, aby si ji mohl podřídit a vlastnit ji. I když stará arabská společnost přistoupila k islámu, a velice rychle jej přijala za svůj životní styl, přesto se nevzdala některých svých

³³ AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar'á bajna al-usúl wa at-taqá'id*, s. 3 – 7.

³⁴ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará'im aš-šaraf* [online], s. 36.

³⁵ AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar'á bajna al-usúl wa at-taqá'id*, s. 19.

dřívějších zvyklostí. Ty pak byly v průběhu času některými *fuqahá'*, vsazeny do islámského rámce, a prezentovány tak, jako by byly přímo jeho nedílnou součástí. Dělo se tak třeba na základě účelového nadhodnocování některých hadíthů, či přímo manipulací s některými náboženskými texty.³⁶

Je pravdou, že se tomu však nelze příliš divit, poněvadž náboženství musí vždy vycházet z určitého prostředí, na něž reaguje, a podle něhož jsou korigovány některé jeho aspekty. Kdyby bylo nové náboženství až příliš radikální a inovativní vzhledem k lokálnímu životnímu stylu, nemuselo by být tak dobře přijato a snadno šířeno.

Příkladem by mohla být otázka dědictví žen, které je polovinou toho, co zdědí muž. Z dnešního pohledu se může jednat o důkaz diskriminace žen a její zakotvenosti v islámu. Ve své době ale šlo o převratné zlepšení ženského postavení a navýšení jejich práv, které téměř neexistovaly. Bude-li však vůle hledat nové interpretace náboženských textů, je možné nalézt v primárních islámských zdrojích prostor pro větší zrovnoprávnění žen a mužů. Dnešní ženy se nacházejí v jiných podmínkách, než ženy v dobách počátku islámu. Dnes, kdy ženy mnohdy pracují a přispívají na chod domácnosti, by hypoteticky mohly mít nárok na stejnou část dědictví jako muži.³⁷

Odpovědi některých náboženských učenců na otázku proč došlo časem ke zpřísnění náboženských nařízení (zejména těch, jež se týkají žen) bývá, že jsou koránské předpisy umírněné, protože v době Proroka panoval ve společnosti jistý mír a klid. Po jeho smrti se ale morálka zkažila, a proto bylo nutné předpisy, respektive jejich výklad, náležitě zpřísnit.³⁸

Na obhajobu islámu se obvykle argumentuje, že všechny společenské zvyklosti a zákony, které diskriminují ženy, jdou proti islámu, a že jsou to právě zvyky a tradice, které islámu předcházely, jež nesou vinu za všechny dnešní druhy násilí na ženách – tedy i vražd ze cti. Nicméně v Koránu existuje mnoho

³⁶ AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar'a bajna al-usúl wa at-taqá'id*, s. 20 a 21.

³⁷ Itidžáhát 7 april 2012 – PhDr. 'Idnán Ibráhím al-džiz' al-awwal. In: *Youtube* [online].

³⁸ AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar'a bajna al-usúl wa at-taqá'id*, s. 20 a 21.

veršů, o něž lze opřít argumenty podporující myšlenku ženské podřízenosti mužům. Tyto verše slouží jako základ pro rodinné právo diskriminující ženy. Progresivní muslimští učenci jako je Hasan at-Turábí, ʿUmar ʿAbd al-Káfí, ʿIdnán Ibráhím aj. se usilovně snaží reinterpretovat verše, které jinak v rámci obecného konsensu de facto hovoří pro ženskou méněcennost.³⁹ Nejznámější příklad je zřejmě tento:

„Muži zaujmají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednomu z vás před druhými, a proto, že muži dávají z majetku svých (ženám). A ctnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit. A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijte je! Jestliže vás jsou však poslušny, nevyhledávejte proti nim důvody! A Bůh věru je vznešený, veliký.“ (4:34)

Tento verš bývá používán k ospravedlnění bití žen. Mnoho islámských liberálů nicméně tvrdí, že k tomu nikdy nebyl určen.⁴⁰ Slovo *daraba* (ضرب) - bití se v Koránu vyskytuje mnohokrát. Pokaždé má však jiný význam, a to na základě kontextu. I v moderní arabštině má několik významů např.: bít; nebo matematický výraz pro násobení („krát“); nebo např. výraz *al-idráb ʿan at-taʿám* (الاضراب عن الطعام) znamená „držet hladovku“ – doslova „držet se dál od jídla“ (coby způsob stávky). Na základě těchto nuancí ve významu slova šejch Chálid al-Džindí vysvětluje, že v tomto konkrétním verši slovo *daraba* (ضرب) neznámá „bití“, ale spíš „držet odstup“. Takže muž jako první krok musí svou ženu upozornit na její chybu a pokud ona neposlechne, tak opustí její lože. Pokud ani toto nezabere, pak se od ní může držet stranou a nechat ji o samotě, aby si svou chybu uvědomila. Šejch Chálid al-Džindí vysvětluje, že takto postupoval Prorok, pokud docházelo k nedorozumění mezi ním a některou z jeho žen.⁴¹

³⁹ SMAIL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*, s. 69.

⁴⁰ Tamtéž, s. 70.

⁴¹ Barnámadž ad-dín wa al-haját - aš-šajch Chálid al-Džindí - Tafsír maʿná kalimat wa idribúhun. In: *Youtube* [online].

Podle °Umara °Abd al-Káfího tento verš hovoří ve prospěch žen, protože muži mají povinnost se o ně starat a zajistit jim vše potřebné. Výraz *qawwám* (قوام) ve verši (4:34): „الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض“⁴², jenž je v Hrbkově překladu do češtiny přeložený jako „... zaujímají postavení nad ...“, totiž znamená „unavit se a být zodpovědný“. Je zde tedy řečeno, že muži jsou povinni unavit se, ve smyslu vydělávat na živobytí, a postarat se tak o ženy. Rozdíly mezi muži a ženami jsou pouze v záležitostech spojených s biologickou stavbou každého z nich. Muži jsou fyzicky zdatnější, a jsou tedy ochránci a živiteli. Ženy jsou fyzicky slabší a emotivnější, a jejich primární úlohou je proto vychovávat děti. Můžeme to tedy chápat tak, že každý z nich vyniká v jiných oblastech a také má dominantní pozici v jiných životních situacích, což je dáno přírodou.⁴²

Jedním z nejhorších důsledků zpříšňování náboženských nařízení v záležitostech žen bylo jejich de facto odsunutí na okraj společnosti, a to tím, že byly celé označeny za °*awra* (عورة)⁴³, včetně jejich vůně či hlasu. Jejich přítomnost ve společnosti mužů je tedy brána jako *harám* (حرام).⁴⁴

4 Panenská blána

Ženu na Blízkém východě bychom mohli označit za oběť místních hodnot. Koncept cti je spojen s jejím tělem a panenská blána je stále považována za měřítko slušnosti a její cudnosti, stejně jako důkaz cti její rodiny. Hodnota ženy, která dobrovolně přijde o panenství, je v očích společnosti nulová. Bývá vnímána jako prostitutka. Pokud je dívka znásilněna, může se sice dočkat soucitu od ostatních, její šance na to, že se dobře provdá, je ale velice nízká.

⁴² Tafsír qawlu Alláh ta°ála „Ar-Ridžál qawwámúna °ala an-nisá“°. In: *Youtube* [online].

⁴³ Je islámský termín označující veškeré intimní části těla, které musí být zakryté a střežené.

⁴⁴ AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar´a bajna al-usúl wa at-taqáíd*, s. 22.

Většina lidí o panenské bláně neví příliš mnoho. Typická představa je, že má každá dívka blánu, o kterou přijde po prvním pohlavním styku, přičemž důsledkem její deflorace je mírné krvácení svědčící o dívčině slušnosti.⁴⁵

Panenská blána – tenká slizniční řasa v přední části pochvy – se vyskytuje v několika typech. Tím nejběžnějším, který má zhruba 75% dívek, je typ kulatý. Uprostřed blány se nachází malá dírka, která umožňuje odtok menstruační krve. Při jejím protržení (z různých důvodů, kromě sexuálního styku i nehodou, např. při provozování extrémních sportů nebo v případě nějakého silného nárazu) dojde pouze k minimálnímu krvácení.⁴⁶

Zbylých 25% dívek se narodí s jinými druhy panenských blan, při jejichž defloraci (ať už pohlavním stykem či jiným způsobem) nedochází k žádnému krvácení. K protržení blány může dokonce dojít až v pozdější době při porodu. Ve vzácných případech se může dívka narodit zcela bez blány, anebo s blánou, která uzavírá celý poševní otvor.⁴⁷

Tato problematika je velmi důležitá, když mluvíme o konceptu cti na Blízkém východě. Panenská blána je totiž symbolem cudnosti a kvůli nedostatečné informovanosti a neznalosti anatomie ženského těla, dochází až zbytečně často k obviňování nevinných dívek ze smilstva, bez ohledu na jejich slušné chování a dobré charakterové vlastnosti. V případě absence krvácení o svatební noci, může dívka snadno čelit vážným problémům, mnohdy končících tragédií.

Stejně jako u všech částí těla, může dojít k poškození nebo poranění panenské blány úmyslně (tedy pohlavním stykem), či neúmyslně (v důsledku nějakého úrazu), v každém případě ale absence panenské blány má negativní dopad na pověst celé rodiny.⁴⁸ Právě tyto okolnosti vedly k rozšíření

⁴⁵ AS-SA^cDÁWÍ, Nawal. *Al-Mar'a wa al-džins*, s. 22.

⁴⁶ Tamtéž, s. 22.

⁴⁷ Haddis wala haradž-Tarqí^c ghišá' al-bakára. In: *Youtube* [online].

⁴⁸ MÚSÁ ABÚ DŽAZÁR, Ibráhím. *Asar suqút al-^cudhra wa al-bakára ^calá az-zawádž*, s. 5.

hymenoplastiky – rekonstrukce panenské blány v oblasti Blízkého východu. Islám i společnost se k tomuto fenoménu staví různě.⁴⁹

Hymenoplastika je novodobým tématem, a proto není možné doložit žádný text z Koránu nebo sunny, který by se k této problematice přímo vztahoval.⁵⁰

Fáris Daif – imám a badatel v oblasti současné islámské civilizace nicméně tvrdí, že lze najít různé fatwy⁵¹ od specialistů v oblasti islámského práva a teologie. Jejich názory se většinou dosti rozcházejí. Každý z nich pochopitelně posuzuje záležitost podle svého vlastního úhlu pohledu a na základě společenských hodnot a norem, které on sám uznává. Obecně však platí, že při vydávání fatwy je nutné, aby náboženští učenci brali ohled na konečný užitek, jenž fatwa společnosti přinese, a aby byla ku prospěchu společnosti jako celku.⁵²

Není pochyb, že rekonstrukce panenské blány je procedurou, jež zachraňuje lidské životy. Někteří islámští znalci ale odmítají hymenoplastiku z toho důvodu, že nepřímou vyzývá k páchání smilstva. I když se jedná o řešení společenského rozměru problému, před Bohem již žena pannou není.⁵³

Fáris Daif také pokračuje a říká, že v poslední době došlo k deformaci způsobu myšlení Arabů a muslimů obecně. Na ženy jsou kladeny stále větší nároky, zatímco mužům toho bývá mnoho tolerováno. Cudnost (čímž je myšlena pohlavní zdrženlivost) a neposkvrněnost se totiž týkají muže stejně jako ženy. Hymenoplastika ale panenství doopravdy neobnoví, takže je nutné zamyslet se nad tím, zda je panenská blána tím správným měřítkem ženiny čistoty. Hodí se poznamenat, že při hledání vhodné partnerky je v islámu doporučeno, aby si muž vybral ženu upřímnou. Co však islám nevyžaduje je, aby se člověk tomu druhému příliš pitval v jeho minulosti, a vyhledával potenciální problémy a

⁴⁹ Haddis wala haradž-Tarqí^c ghišá' al-bakára. In: *Youtube* [online].

⁵⁰ BEN SAJJID BEN HADDÁD, Hišám. *Al-Ghára cala ratiq ghišá' al-bakára*, s. 25.

⁵¹ *Fatwa* (pl. *fatáwá*) - islámsko-právní dobrozdání k jakékoliv životní situaci či problematice. Bývá vydávané specialistou na islámské právo (muftím).

⁵² Haddis wala haradž-Tarqí^c ghišá' al-bakára. In: *Youtube* [online].

⁵³ BEN SAJJID BEN HADDÁD, Hišám. *Al-Ghára cala ratiq ghišá' al-bakára*, s. 8.

křivdy. Právě naopak – nedostatky toho druhého bychom měli přijmout shovívavě, před ostatními je utajit a spíše vyzdvihovat jeho dobré vlastnosti.⁵⁴

Předmětem diskuze by nemělo být, zda žena podstoupila rekonstrukci panenské blány či ne, ale otázka společenského útlaku a pokroucené pojetí morálky, jakožto důvodu k takovéto operaci. Je spousta zvyků a tradic ponižující a urážející ženy, jako např. když se o svatební noci čeká, až ženich vyjde z ložnice a přítomným ukáže kus látky potřísněný krví své nevěsty – důkaz její cudnosti.⁵⁵ Takovéto zvyky nepramení z islámského učení.⁵⁶

5 Vraždy ze cti

5.1 Definice a pozadí vražd ze cti

Násilí ve jménu cti je definováno jako veškeré formy útlaku a ubližování zejména ženám, které úzce souvisí s regulací jejich sexuality a rozmnožování. Motivací k tomuto násilí je nutnost obrany a udržování kolektivní identity, a stanovení nebo zachování biologické a sociální hranice skupiny. Násilí na ženách ve jménu cti je způsobováno jedním nebo vícero jejími příbuznými, často těmi nejbližšími, a je trestem za jí vykonané nemorální chování a prohřešky vůči rodinné cti.^{57,58} K vzniklému problému se pak staví především muži a mnohdy mají podporu i ostatních žen z rodiny. Postoje jednotlivých rodin k této záležitosti bývají odlišné. Záleží především na tom, do jaké míry žena poskvrnila čest rodiny, a zda vůbec (zda se nejedná o pouhé fámy). Liší se to také na základě sociálních a ekonomických charakteristik konkrétní rodiny a její příslušnosti k té které společenské třídě. Jelikož je čest rodiny nemateriální hodnotou, jejíž míra závisí jen na subjektivním pohledu druhých lidí, může být

⁵⁴ Haddis wala haradž-Tarqí⁶ ghišá' al-bakára. In: *Youtube* [online].

⁵⁵ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 185.

⁵⁶ Haddis wala haradž-Tarqí⁶ ghišá' al-bakára. In: *Youtube* [online].

⁵⁷ IBRAHÍM AL-MASRÍ, Rím. *Džará'im al-qatl ala chalfiati aš-šaraf: al-wad' al-filastíní bajna 2004-2006*, s. 4.

⁵⁸ ALINIA, M. *Honor and Violence against Women in Iraqi Kurdistan*, s. 31.

další osud dívky ovlivněn i pouhou pomluvou kolující v její čtvrti. To, zda je doopravdy vinna, již často nehraje velkou roli.⁵⁹

Podle sociologa z univerzity An-nadžáh al-wataníja v Palestině, není rozdíl v pojetí cti mezi současnou arabskou společností a společností období džáhilíje, kdy se novorozené dívky běžně pohřbívaly za živa. Nejzranitelnějšími jsou vždycky ti chudí. Ti musejí zachovat svou čest, jelikož je to mnohdy to jediné, co mají. Jsou pod tlakem celé společnosti, zatímco těm z bohatších vrstev je vše dovoleno.⁶⁰

K většině vražd ze cti dochází především v chudých oblastech s nevzdělanou populací, kde se pomluvy šíří velmi rychle. Dále je tomu tak také ve venkovských oblastech se špatnou ekonomickou situací, která s sebou přináší každodenní boj o pouhou existenci.⁶¹

Téměř všichni obvinění za vraždy ze cti pocházejí z nižší nebo produktivní střední sociální třídy, např. z řad řezníků, zemědělců, vojáků, řidičů autobusu, úředníků, ale i nezaměstnaných. Ti také často tvrdí, že jejich čest je vše, co vlastní, a pokud ji ztratí, budou již bezcenní.⁶²

V blízkovýchodní maskulinistické společnosti, zakládající se do značné míry na mravnosti žen, de facto tedy těch prvotně odpovědných za čest rodiny, mají muži právo, či dokonce povinnost ženu ve všech směrech kontrolovat, a ohlídat její chování. Taktéž mají právo ženu vychovávat tak, aby splňovala normy cudnosti a mravnosti stanovené společností.⁶³ V rámci tradičně schválené role mužů, coby dohlížitelů na ženu, a ze strachu ze společenského vyloučení a ztráty prestiže při neplnění této “povinnosti“, jsou muži náchylní k páchání tak otřesných činů, jakými jsou vraždy ve jménu cti. Muži jsou nuceni dostát

⁵⁹ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará'im aš-šaraf* [online], s. 26.

⁶⁰ FARAHAT ABDULLAH, Áját. *Bajna al-ádát wa al-qánún al-džá'iz*. In: BEN AUDÁ, Ghází. *Qatlu an-nisá' bajn as-saqáfati as-sá'ida wa al-qánún*, s. 3.

⁶¹ Documentary “Crimes of Honor in Jordan“2000“. In: *Youtube* [online].

⁶² HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 44.

⁶³ Džará'im aš-šaraf fi Súríja – Gharíza insáníja am mudžtama'íja. In: *Youtube* [online].

očekáváním společnosti, ochránit své postavení, a potvrdit svou mužnost – *murú'a* (مروءة).⁶⁴

Podle syrského badatele v oblasti společenské filosofie a sociologie Rámího al-Chalífy al-^cAlí (رامي الخليفة العلي) nejsou vraždy ze cti zločinem prováděným jednou jedinou osobou. Je to celospolečenská záležitost a konkrétní vrah je pouhým nástrojem k samotnému činu. Společnost považuje nemanželský sex za hřích narušující sociální strukturu, a s určitou nadsázkou se pak sama stává jakýmsi tichým komplicem, dojde-li k nějaké tragédii.⁶⁵

Jordánská sociální pracovnice An^cám al-^cIší (انعام العشي) v jednom rozhovoru zmínila, že si pamatuje na svoji babičku, která je donekonečna strašila příběhy dívek a žen které se nechovaly dostatečně čestně, a byly kvůli tomu zavražděny vlastní rodinou. Takovéto odstrašování byl samozřejmě spíš její způsob výchovy, kterak dívkám stanovit určité hranice a meze, za které již nesmí zajít. An^cám al-^cIší (العشي انعام) dále vypráví, že kdysi muž, který nemohl ze zdravotních důvodů chodit, kovovým řetězem přivázal nohy své manželky, aby neměla možnost vzdálit se od domu, a on ji tak měl stále pod dohledem. Podobných příběhů je mnoho, oběťmi ale vždy byly pouze ženy, v žádném z příběhů nedošlo k zabití muže. Všechny ale měly jeden jediný cíl - vyděsit malé dívky do té míry, aby je nikdy ani nenapadlo dopustit se jakýchkoliv nemravností.⁶⁶

Bavíme-li se o Kurdech na území Turecka, ti na rodinném shromáždění rozhodují o tom, kdo vraždu provede. Většinou je určen mladý muž – bratr nebo bratranec ženy, která se prohřešila. Takovéto zločiny se pak úmyslně provádějí na veřejnosti, nebo tak aby se o nich vědělo a aby posloužily jako odstrašující případ pro ostatní.⁶⁷

⁶⁴ ^cAMÁJRA, Rawda. Ímán, AŠ-ŠARÍF. *Al-qánún wa al-^cádát wa ^cirf al-^cašá'ir – sálús qátíl fi qadájá "aš-šaraf"*. In: BEN AUDÁ, Ghází. *Qatlu an-nisá' bajn as-saqáfati as-sá'ida wa al-qánún*, s. 3.

⁶⁵ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma? In: *Youtube* [online].

⁶⁶ Documentary “Crimes of Honor in Jordan“2000“. In: *Youtube* [online].

⁶⁷ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 145.

Pod striktními pravidly morálního kodexu blízkovýchodní společnosti, díky kterým se očekává, že bude žena pečlivě střežit svou čest až do své smrti, je nulová tolerance vůči těm, jež tak nečiní. Dostane-li se např. do tíživé ekonomické situace⁶⁸, stále má rodinná čest větší hodnotu než její život a pokud žena nezemře chráněním rodinné cti, pak je povinností mužů její život ukončit. Ženy v těchto společnostech velmi dobře vědí, že pokud bude jejich chování v rozporu se společenskými normami, mohou za to zaplatit životem, zatímco jejich vrahy mnohdy nikdo neodsoudí. Naopak, ti budou vnímáni jako počestní hrdinové.⁶⁹

V jedné ze zpráv OSN je uveden příběh sedmnáctiletého jordánského chlapce, který ve jménu rodinné cti zabil svou sestřenicí, za což mu byl vyměřen trest pouze šestiměsíčního odnětí svobody. Když se ho o několik let později na záležitost ptali, nelitoval svého zločinu a odvětil: „*Udělal bych to znovu, kdybych musel. Lidé zde by stigmatizovali celou mou rodinu, kdybych ji nezabil a hanba by nás pronásledovala všude, kam bychom šli.*“⁷⁰

Rámí al-Chalífa al-Alí také porovnává blízkovýchodní společnosti s těmi západními, ekonomicky vyspělými. Ty jsou založené na individualismu, základní buňku v nich tvoří jedinec, a jsou pojaté jako volné seskupení osob. Přesným opakem toho je právě blízkovýchodní společnost zakládající se na principech kolektivismu, kde je jedinec součástí širší skupiny (tzn. rodiny, rodu, kmene, atd.). Nemanželský sex potom není vnímán jako soukromá záležitost onoho konkrétního jedince, ale jako záležitost celospolečenská. Vzhledem k tomuto pojetí je tedy “vražda ze cti“ způsobem vyjádření společenského odporu vůči nemanželskému sexu, třebaže ten není v civilní legislativě většiny států považován za přestupek.⁷¹

⁶⁸ Pro příklad si uveďme vdovu, která je v zoufalé situaci, jelikož nemá jak zajistit obživu pro své děti, ani nemá oporu v širší rodině. To, že by se začala živit prostitucí je z vnějšího pohledu samozřejmě nemyslitelné. Často se však může dostat do problémů i pouze proto, že bude pracovat v továrně, v níž je většina pracujících mužského pohlaví.

⁶⁹ SMAİL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*, s. 58

⁷⁰ Tamtéž, s. 58.

⁷¹ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma? In: *Youtube* [online].

Při studování tématu vražd ze cti je nutné znát názor islámského práva šaría na tuto záležitost, a jak se tomu všemu staví právo sekulární. Postoj šarii je velmi jasný a jednoznačný – ženy a muži jsou zcela rovnoprávní jak ve skutku, tak v trestu. Na rozdíly mezi oběma pohlavími narazíme až v sekulárním právu, kdy určité paragrafy nepřímo podporují násilí mužů na ženách, a zatímco ony jsou tvrdě trestány za spáchání těch samých zločinů, mužům se dostává často značných úlev⁷². Soudce, který o případu rozhoduje, totiž mnohdy (vědomě či nevědomě) bere v potaz lokální praxi a nepsaný zákon vycházející z tradic a zvyků.⁷³

Vraždy ve jménu cti, praktiky mající chránit čest a zachovat dobrou pověst rodiny nebo kmene, jsou ve skutečnosti zločiny spojenými s tradicemi. Jedná se o neblahou součást kulturního dědictví, se všemi svými nelogičnostmi odporujícími zdravému rozumu.⁷⁴ Při diskuzi o tomto problému, musíme brát v potaz, že hovoříme o silně zakořeněných tradičních společnostech, ve kterých vcelku běžně dochází ke krevní mstě (podobně jako za dob před příchodem islámu) a jejichž obyvatelé jsou silně ovlivněni zvykovým právem.⁷⁵

5.2 Postoj islámu ke vraždám ze cti

5.2.1 Pohřbívání novorozených dívek v období džáhilíja

V sůře Včely se praví: „*Když však je někomu z nich oznámeno narození dcery, tu zachmuří se černě jeho tvář a je naplněn zlostí, skrývá se před lidmi pro hanbu toho, co bylo mu oznámeno, a neví, zda pro potupu svou si dítě ponechat má, či zakopat je do země. Což nejsou hnusná jejich rozhodnutí?*“ (16:58-59).

Narození dívek v období *džáhilíji*, přinášelo rodině ohromný stud. Její otec měl pádný důvod cítit se sklíčeně kvůli obavám z budoucnosti, či přímo zahanbeně. Vcelku schůdným a nikterak výjimečným řešením vzniklé situace

⁷² Džará'im aš-šaraf fi Súríja – Gharíza insáníja am mudžtama'íja. In: *Youtube* [online].

⁷³ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-'Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará'im aš-šaraf*, s. 36.

⁷⁴ ABÚ AL-BASAL, Alí. *Džará'im aš-šaraf (dirása fiqhíja muqárina)*, s. 8.

⁷⁵ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma? In: *Youtube* [online].

v té době mohlo být pohřbení novorozeněte za živa. Otec by tak předešel starostem a obavám, že jeho dcera jednoho dne pošpiní čest jeho rodu.⁷⁶

Islám pohřbívání novorozených dívek zakázal, čemuž je v Koránu věnován verš v súře Svinutí: „*až zaživa pohřbená bude tázána, pro jakou vinu byla utracena*“ (81:8-9).

Praxe pohřbívání zaživa je zmíněna i v sunně: Vyprávělo se o al-Mughairovi bin Šu^ʿba, že on řekl o Prorokovi, že ten se nechal slyšet: „*Bůh všemohoucí vám zakázal neposlušnost vůči matkám, pohřbívání dívek za živa a touhu po zbytečnostech*“.⁷⁷

V dalším hadíthu zase Prorok přikazuje dobré chování k dcerám: O ibn ^ʿAbbásovi se praví, že řekl o Prorokovi, že on pronesl: „*Ten, komu se narodí dívka a nepohřbí ji, nebo ji nijak neponíží, nebo neupřednostní jejího bratra, tomu je Bohem zaslíben ráj*“.⁷⁸

5.2.2 Vražda v islámu

Vraždy jsou, hned po rouhání, druhým největším hřichem, kterého by se lidé mohli dopustit.⁷⁹

„*..., nezabíjejte nikoho, koho Bůh vám zakázal, leda podle práva!*“ (6:151)

„*Kdokoliv zabije úmyslně věřícího, bude jeho odměnou peklo a bude v něm nesmrtelný. A Bůh se naň rozhněvá a prokleje ho a připraví mu trest strašlivý.*“ (4:93)

V islámu jsou vraždy zařazeny do kategorie *qisás* (قصاص), Ivanem Hrbkem přeložené jako „krevní msta“. To je možné opřít o koránské verše súry Noční cesta: „*A nezabíjejte osoby, jež Bůh zakázal zabíjet, leda podle práva. A byl-li někdo zabit nespravedlivě, dali jsme jeho nejbližšímu pravomoc jej pomstít, necht' však při zabití nepřehání, vždyť zajisté mu bude pomoženo.*“ (17:33)

⁷⁶ NÚR AD-DÍN FADLA ALLAH, Mariam. *Al-mar'á fí zil al-islám*, s. 17.

⁷⁷ BIN AL-HADŽÁŽ, Muslim. *Sahíh Muslim – Kitáb al-aqdíja*, č. výroku 3243.

⁷⁸ AS-SIDŽISTÁNÍ ABÚ DAWÚD, Sulejmán. *Sinan Abú Dawúd*, č. výroku 5146.

⁷⁹ *A^ʿzamu az-zunúb ba^ʿda aš-šurki bi-Allahi ta^ʿála*. In: *Islamweb.net* [online].

Qisás byl nařízen, aby došlo k nápravě tehdejších zvyků v období *džáhilíja*, kdy býval běžně vyvražděn celý kmen, coby pomsta za smrt jediného muže. Dalším důvodem bylo, aby si člověk dobře rozmyslel, jestli někoho zabije, pokud bude znát následky svého činu.⁸⁰ V súře Kráva se praví: „*Vám, kteří věříte, jest předepsán zákon krevní msty za zabití: muž svobodný za muže svobodného, otrok za otroka, žena za ženu. A bude-li komu sleveno něco bratrem jeho, pak nechť následován je zvyk uznáný a budiž zaplacení přijato s dobrou vůlí. A toto je ulehčení a milost od Pána vašeho, kdo pak přestoupí toto nařízení, tomu dostane se trestu bolestného.*“ (2:178)

Z výše zmíněného je jasné, že nikdo nemá nárok vzít druhým život. Toho, kdo tak učiní, čeká v posmrtném životě krutý trest. Dovoleno zabít, je pouze v případě, že se jedná o *qisás*. Nicméně i tak Bůh preferuje, pokud obě strany vše vyřeší v míru, tak aby nedocházelo k dalšímu vraždění.⁸¹

V případě, že dojde k neúmyslnému zabití je trest rovněž stanoven v Koránu v súře Ženy, jako následující: „*A nehodí se, aby věřící zabit věřícího, leda omylem. A kdokoliv zabije omylem věřícího, vykoupí se propuštěním věřícího otroka a zaplacením odškodného rodině zabitého, ledaže ta je dá jako almužnu. Jestliže byl zabitý z lidu vám nepřátelského, avšak věřící, vykoupíte se propuštěním věřícího otroka. Byl-li z lidu, mezi nímž a vámi je smlouva, vykoupíte se zaplacením odškodného jeho rodině a propuštěním věřícího otroka. Kdo však nenajde prostředek k tomuto, nechť se postí dva po sobě následující měsíce na pokání před Bohem. A Bůh je vševědoucí, moudrý.*“ (4:92)

Vraždění žen ve jménu cti je šaríou zakázané, jelikož hřích, kvůli kterému bývají zabíjeny, má Bohem určený jiný trest. Ten je přesně definovaný a je možno jej vykonat pouze na základě splnění konkrétních podmínek.

⁸⁰ FATHÍ BHANSÍ, *Ahmad. Al-qisás fí al-fiqh al-islámí*, s.12

⁸¹ MAHMÚD ÁL SIDDÍN MAKKÍ, °Ádel. Hurmatu an-nafs al-bašarija fi aš-šarí'a al-islámíja. In: *Alukah* [online], s. 14.

5.2.3 Ziná - smilstvo

Pojmem *ziná* (زنا) se rozumí pohlavní styk, ke kterému dojde mezi mužem a ženou, kteří spolu nejsou v manželském svazku, a to vědomě a z jejich dobré vůle. Tímto se označuje jak cizoložství, tak smilstvo, jež jsou v křesťanském pojetí rozlišeny.⁸²

Není pochyb o tom, že islám *ziná* zakázal, a zařadil jej mezi ty nejhorší hříchy. V několika verších Koránu je před ním varováno, např. ve verši ze súry Noční cesta: „*A nepřibližujte se k cizoložství, neboť to ohavnost je i špatná cesta.*“ (17:32).⁸³

Podle *fuqahá'* (فقهاء) – znalců islámského práva, se trest za *ziná* postupně navyšoval. Na počátku islámu probíhal trest formou ústního vyčínění, později formou domácího vězení, až se nakonec prosadil trest bičováním. Svobodný člověk, žena i muž – zasloužili sto ran bičem. U lidí v manželském svazku pak dokonce hrozilo i jejich ukamenování k smrti. K vykonání trestu ale bylo nutné přímé a shodující se svědectví čtyř mužů. Těmito přísnými kritérii se takovýto trest dostává do spíše teoretické roviny, a má zejména odstrašující charakter.⁸⁴ V Koránu o tom najdeme zmínku v súře Světlo: „*Cizoložníci a cizoložníka zbičujte, každého z nich sto ranami! A necht' vás nepojme vůči nim lítost, s ohledem na náboženství Boží, věříte-li v Boha a v den poslední. A necht' skupina věřících je svědkem trestu jejich.*“ (24:2)

Vykonat trest je možné také na základě dobrovolného přiznání samotného hříšníka, a to třikrát pod přísahou, anebo na základě těhotenství svobodné ženy.⁸⁵

⁸² BEN MUSLIH BEN MUSLIH AR-RAŠÍD, Turki. *Al-Iqrár biz-zina fí aš-šarí'a wa al-qáwanín al-wad'íja*, s. 26 – 28.

⁸³ AL-MURSUFÍ, Sa'd. *Šubuhát hawla ahadíth ar-radžim wa raddiha*, s. 15

⁸⁴ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará'im aš-šaraf*, s. 37-38.

⁸⁵ ŠA'BÁN, Ahmad. 'Ulamá' ad-dín: lá ghina 'an al-iqrár aw aš-šuhúd al-arba'a li-ísbát džarímat az-zina. In: *Alittihad* [online].

5.2.4 Ukamenování za cizoložství

Zda je trest kamenování nařízen islámským právem, je v poslední době velmi sporné téma. Debatuje o tom velká skupina *fuqahá'* a znalců v oblasti šaríi. Všichni se shodují na tom, že v Koránu není žádný verš, který by cizoložníkům ukládal trest v podobě kamenování. Cháridžovci⁸⁶ byli prvními, kdo trest kamenování neuznal, protože se nevyskytuje v Koránu.⁸⁷

Spory se však vedou ohledně sunny a její podpoře kamenování. Můžeme nalézt hadíthy popisující několik událostí z doby Proroka, kdy došlo k ukamenování několika osob, mezi nimi i dvou Židů. Také existuje řada hadíthů o Umaru bin al-Chattábovi, v nichž je zmíněny tzv. „verš kamenování“ (*Ájat ar-radžim*), který prý byl součástí súry Spojenci, a který byl posléze zrušen, i když pokyny v něm zahrnuté byly nadále dodržovány.⁸⁸

O Umaru bin al-Chattábovi se praví, že řekl: *Nevím, jak dlouho budu ještě živ a cítím povinnost vám něco sdělit. Ten z vás, kdo to pochopí, ať to předá dál. A ten z vás, kdo to nepochopí, nedovolím mu, aby o mně šířil lež. Bůh seslal Muhammada, aby sdělil pravdu, a seslal mu knihu, v níž byl verš o trestu ukamenování. Četli jsme ho, porozuměli jsme mu a vzali jej na vědomí. Prorok boží již kamenoval a my po něm také. Obávám se, že přijde den, kdy lidé řeknou, že nenalezli tento verš v Knize, a zanedbáním povinností stanovených Bohem, sejdou ze správné cesty. Ukamenování je v boží knize trestem za cizoložství sezdaných mužů a žen.*⁸⁹

Výše zmíněný verš zní následovně: *“Ženatý muž a vdaná žena, pokud se dopustí cizoložství, ukamenujte je“*, (الشيخ والشيخة إذا زنيا فارجموهما ألينة). Zmínky o tomto verši můžeme nalézt ve většině islámských pramenů z pera významných autorů (jako např. al-Bucháří, Muslim, *Ibn al-Munzir*, *Ibn Hazam*, *Ibn Rušd* aj.). Na existenci tohoto verše odkazuje svědectví Prorokových společníků.⁹⁰

⁸⁶ Radikální sekta z dob raného islámu.

⁸⁷ AL-MURSUFÍ, Sa'd. *Šubuhát hawla ahadith ar-radžim wa raddiha*, s. 36.

⁸⁸ Tamtéž, s. 36.

⁸⁹ AL-BUCHÁRÍ, Muhammad. *Sahíh al-Bucháří*, č. výroku 6830.

⁹⁰ AL-MURSUFÍ, Sa'd. *Šubuhát hawla ahadith ar-radžim wa raddiha*, s. 38.

Je s podivem, že jsem v žádné knize nebo článku, které jsem prostudovala, nenašla jediné racionální odůvodnění toho, proč ke zrušení verše vlastně došlo.

Dalšími důkazy o existenci kamenování jsou hadíthy o Prorokovi. Některé z nich jsou důvěryhodné – *mutawátir* (متواتر) a jiné ojedinělé – *áhád* (احاد), jež nejsou doloženy tak velkým počtem tradentů, a nemají tedy takovou právní hodnotu.

Každopádně problémem je jejich neshoda s příkazy v Koránu. Jak jsem již uvedla výše, v jednom z veršů súry Světlo (24:2) je napsáno, že trest za *ziná* je sto ran bičem. Není v něm ale rozlišováno, zda se jedná o trest pro svobodného člověka či pro osobu ve stavu manželském. K vykonání trestu dochází na základě splnění zmíněného kritéria, tedy svědectví čtyř důvěryhodných mužů.⁹¹

Při studování materiálů na dané téma jsem zjistila, že řadu hadíthů vyprávějících o kamenování za doby Proroka, nalezneme v nejdůvěryhodnějších sbírkách sunny. Přesto to však nelegitimizuje praktikování takového trestu. V islámu existuje princip zvaný *an-nasch* (النسخ), podle něhož dochází k rušení či pozměňování postoje šarií ke konkrétní situaci, a to na základě pozdějších dodatků seslaných Bohem (tedy jediné za Prorokova života).⁹² Novější verše Koránu mohou zrušit některé části sunny nebo je poupravit, ale zda to lze i opačně, je velmi sporné. Málíkovská a hanafíjská právní škola takovýto *nasch* umožňuje. V jejich pojetí tedy přípustné, aby důvěryhodná sunna (*sunna mutawátira*) zrušila či nahradila koránské verše. Hanbalovská a šáfi'ovská právní škola toto ale rozhodně odmítá.⁹³

Můžeme si uvést jednoduchý příklad *naschu*. Po dobu 16 měsíců se první muslimové modlili směrem k Jeruzalému (nebylo to přikázáno v Koránu, jednalo se čistě o sunnu). Později však byl seslán verš, v němž stálo, že se směr modlitby

⁹¹ Al-adilla an-náfija lil-radžim, PhDr. Idrís Ibráhím. In: *Youtube* [online].

⁹² Muchtasar chutba „Lá radždžma fi al-islám“ lil-‘alláma Idrís Ibráhím. In: *Youtube* [online].

⁹³ ‘ABD AL-GHAFÚR, Násir. Nasch al-qur‘án bis-sunna. In: *Alukah* [online].

mění k Mekce namísto Jeruzaléma. Sunna by měla být brána jako doplněk ke Koránu, nikoliv jako prostředek k rušení veršů.⁹⁴

V případě, že by sunna doopravdy zrušila či nahradila trest bičování u sezdaných mužů a žen trestem ukamenování, muselo k tomu dojít po seslání súry Světlo. Zastánci kamenování odkazují na tzv. hadíth „Služebník“ – *al-‘Asíf* (العسيف): O ‘Ubaidulláhovi, o Abu Hurairu a bin Chálidovi se praví, že řekli: *„Byli jsme u Proroka, když za ním přišli dva muži. Jeden z nich řekl: „Rozsud’ nás podle boží knihy.“ I dodal druhý muž, který byl již moudřejší: „Ano Proroku boží, rozsud’ nás podle boží knihy a dovol mi, abych mluvil.“ Prorok mu řekl: „Mluv.“ Muž odpověděl: „Můj syn byl služebníkem u tohoto pána a dopustil se cizoložství s jeho ženou, a lidé mi řekli, že musí být ukamenován. Proto jsem tomu pánovi obětoval sto ovcí a otroka, jako výkupné za mého syna. Pak jsem se zeptal moudrého muže, ten mi řekl, že můj syn by měl dostat sto ran bičem a jít na rok do vyhnanství, a žena toho muže by měla být ukamenována.“ Prorok řekl: „Ve jménu toho, v jehož rukách je moje duše, rozsoudím vás podle boží knihy. Tvých sto ovcí a otrok ti budou vráceny. Tvůj syn bude potrestán sto ranami bičem a musí na rok do vyhnanství.“ Poté Prorok rozkázal Anísu al-Islámíjovi, aby šel za zmíněnou ženou a zeptal se jí, jestli se dopustila cizoložství s mladým služebníkem a pokud se přizná, tak ji musí dát ukamenovat. Anís al-Islámíja šel za ní a ona se přiznala. Tak ji ukamenoval.“⁹⁵*

Tento hadíth svědčí o tom, že ke kamenování došlo za doby Proroka a po seslání súry Světlo, protože Abú Hurajra, jakožto svědek této události, přišel do Medíny v sedmém roce hidžry a súra Světlo byla seslána buď ve čtvrtém, pátém nebo šestém roce hidžry (o tom se vedou spory). Každopádně ale byla seslána před sedmým rokem, kdy Abú Hurajra ještě nebyl v Medíně. Zvláštní je, že tento hadíth o Abu Hurajrovi a Bin Chálidovi vypráví pouze jeden člověk, jímž je ‘Ubaidulláh, a o něm to vypráví pouze Ibn az-Zuhrí, jeden z jeho žáků. To je ovšem dost podivuhodné. Někteří významní ‘ulamá’ hadíthy tohoto typu

⁹⁴ Al-adilla an-náfija lil-radžim, PhDr ‘Idnán Ibráhím. In: Youtube online].

⁹⁵ AL-BUCHARÍ, Muhammad. *Sahíh al-Buchárí*, č. výroku 2549.

nepřijímali, jelikož byly vyprávěny prostřednictvím pouze jedné osoby. Podle Abú Bakra al-Bardížího, velkého znalce vědy o hadíthech, by měly být ojedinělé hadíthy o Prorokových společnících odmítány. Imám Abú Dáwúd as-Sidžistání ve svém dopise pro mekkánský lid píše, že on zvláštní a (na první pohled) podivný hadíth odmítá, i kdyby byl jeho vyprávěčem sám imám Málík bin Anas.⁹⁶

Na rozdíl od Koránu nemůže být sunna stoprocentně nezpochybnitelná. Logicky by měla být v souladu s koránskými předpisy. Pokud jim přímo neodporuje, můžeme teprve posuzovat pravost jednotlivých hadíthů vztahujících se na konkrétní problematiku, a to, zda je řetězec jejich tradentů dostatečně věrohodný. Není možné, aby docházelo k zabíjení lidí takovýmto brutálním způsobem jen na základě hadíthů a jiných vyprávění.⁹⁷

Důkazů potvrzujících, že kamenování není nařízeno šariou, je celá řada. V práci tohoto rozsahu ovšem není dostatek prostoru k detailnímu rozebrání této problematiky.

5.3 Postoj zákona k vraždám ze cti

Syrský sociolog Rámí al-Chalífa al-^cAlí (رامي الخليفة العلي) vysvětluje, že dojde-li například ke krádeži, společnost zlodějem silně opovrhne a nemá s ním příliš slitování. Naproti tomu v případě vraždy ze cti bývá pachatel považován za hrdinu.⁹⁸

Jak Rámí al-Chalífa podotýká, současné právo se v arabských sekulárních státech neformovalo postupně a v reakci na přirozenou nutnost řešení místních problémů a každodenních sporů mezi lidmi. Nynější zákony řady arabských republik vycházejí z francouzské ústavy, jež byla přijata v době jejich vzniku a posléze implementována do společností, pro něž není příliš relevantní. Horní Egypt, irácký venkov, severovýchod Sýrie, Jordánsko a Palestina jsou totiž

⁹⁶ Máza ^can ahadíthu ar-radžim ^can ar-rasúl – PhDr. ^cIdnán Ibráhím. In: *Youtube* [online].

⁹⁷ Barnámadž Itidžáhát – Ar-Radžim fi al-islám. In: *Youtube* [online].

⁹⁸ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma? In: *Youtube* [online].

oblasti, kde platilo zvykové právo po dlouhá staletí během osmanské nadvlády. Dalším problémem pak také je, že i když se možná importované západní právo do jisté míry uchytilo ve městech, na venkově se situace příliš nezměnila. Tradičně smýšlející lidé často nerespektují zákon a nadále dodržují své zvykové právo. Když bychom si položili otázku, proč tito lidé páchají vraždy ve jménu cti, namísto toho, aby nechali záležitost zákonu, odpověď bude jednoduchá. Často se totiž domnívají, že importovaný sekulární zákon netrestá hříšné ženy dostatečně přísně, a proto raději vezmou věc do vlastních rukou.^{99,100}

Zákon arabských zemí jako např. Egypt, Libanon, Sýrie, Palestina a Jordánsko trestá cizoložnice odnětím svobody v rozmezí od 3 měsíců až do 3 let. Takovéto ženy jsou trestány, ať už cizoložství spáchaly pod svou vlastní střechou nebo někde jinde. A jestli byl její milenec svobodný nebo ženatý, nehraje vůbec roli. V případě, že jsou pachatelé muži, bývá trest v rozmezí od 1 měsíce až do 1 roku. Muž je přitom trestán pouze v případě, že spáchal zločin cizoložství v domě, který patří jemu a jeho manželce, a konkrétně s vdanou ženou, nikoliv svobodnou. Irák v tomto případě tvoří výjimku – obě pohlaví jsou trestána bez rozdílu.¹⁰¹

Asmá Chidr, jordánská advokátka a aktivistka v boji proti vraždám ze cti, vysvětluje, že zákon není jakousi entitou, schopnou fungovat sama o sobě a v libovolném prostředí. Měli bychom jej brát jako soubor předpisů, které musejí být relevantní pro určité prostředí a musejí brát v potaz jeho specifickosti. Ne vždy je tedy přenositelný. To je mj. jeden z faktorů, které určují, zda bude praktikování daného zákona vůbec spravedlivé, a zda nebude pod tlakem tradic a zvyků společnosti, jíž je zákon vzdálený, docházet k různým nedůslednostem a kompromisům. Tímto Asmá Chidr odůvodňuje zahrnutí zvláštních paragrafů do

⁹⁹ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fí adž-džaríma? In: *Youtube* [online].

¹⁰⁰ Džará´im aš-šaraf fí Súríja – Gharíza insáníja am mudžtama´íja. In: *Youtube* [online].

¹⁰¹ MUSTAFA, Basma. “Uqúbat "az-zina" fí al-qawanín al-‘arabíja: lil-nisá´ faqat. In: *Raseef 22* [online].

trestního zákoníku, jež poskytují pachatelům vražd ze cti značnou ochranu, tak aby nebyli potrestáni jako za běžnou vraždu.^{102,103}

Vraždy ze cti patří mezi nejdiskutovanější blízkovýchodní témata posledních dvou dekad. Zákony sekulárních zemí, jako je Sýrie, Egypt, Jordánsko, Palestina a Irák, se k tomuto problému staví s určitou mírou tolerance. Pachatelé zločinů ve jménu cti bývají ve společnosti respektováni. Složité situace, do kterých se snahou ochránit rodinnou čest dostávají, jsou pak z pohledu soudních orgánů docela pochopitelné.¹⁰⁴

V následujících podkapitolách krátce popíši situaci v několika blízkovýchodních zemích.

5.3.1 Palestina

V Palestině je mezi ženou a mužem, souzenými za vážné zločiny, poměrně velký právní rozdíl. V případě, že se jedná o pachatele muže, který z „morálních důvodů“, zabil některou ze svých příbuzných, ten může zažádat o zásadní snížení trestu. Pokud se ale jedná o ženu, která například v afektu zabila svého manžela, nebo jiného člena své rodiny, ta nemá vůbec nárok zažádat o snížení trestu. Naopak může být snadno odsouzena k trestu smrti, nebo doživotnímu vězení.¹⁰⁵

Fátima Āšūr, palestinská advokátka a právní aktivistka, líčí, že její organizace bojující za práva žen v Gaze vždy usilovala o nápravu obsahu palestinského trestního zákoníku, které nejvíc porušuje ženská práva. Vrah, který zabil některou ze svých příbuzných ve jménu cti, může zažádat o mírnější trest. Ten může být snížený na dobu šesti měsíců a někdy dokonce pouze na tři

¹⁰² Documentary “Crimes of Honor in Jordan“2000“. In: *Youtube* [online].

¹⁰³ Džará’im aš-šaraf fi Súríja – Gharíza insáníja am mudžtamaċíja. In: *Youtube* [online].

¹⁰⁴ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-Ābidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará’im aš-šaraf*, s. 38.

¹⁰⁵ IBRAHÍM AL-MASRÍ, Rím. *Džará’im al-qatl ala chalċiati aš-šaraf: al-wad’ al-filastíní bajna 2004-2006*, s. 2.

měsíce. Fátima °Ášúr také dodává, že trest za homosexualitu je čtrnáct let vězení. Za znásilnění je to deset let, a trestem za incest je pouze pět let vězení.¹⁰⁶

V Palestině je patrný trend maskování těchto činů tak, aby vypadaly jako něco jiného. Členové rodiny udělají vše, co je k ochraně své cti třeba, poté se ale snaží vraždu překrýt vyprávěním příběhů typu – „ona spadla“, „uhořela“, „spáchala sebevraždu“ – jen aby se předešlo následnému rozšiřování pomluv po okolí.¹⁰⁷

5.3.2 Egypt

Paragraf § 17 egyptského trestního zákoníku je skutečným problémem při vydávání rozsudku pro pachatele vražd ve jménu cti. Dává soudci pravomoc udělit milost a snížit pachateli trest až o dva stupně od původního trestu. V případě vražd ze cti může soud snížit trest až na tři měsíce vězení.¹⁰⁸

Polehčující okolnosti a jiné důvody jsou ponechány na uvážení soudce. Mezi častými polehčujícími okolnosti bývají jmenovány tyto:

- obviněný byl pod psychickým tlakem.
- oběť vykonala nepřijatelný čin vzhledem k místním morálním hodnotám.
- obviněný odstranil hanbu způsobenou obětí její rodině.

Ženy jsou stále diskriminovány v rámci egyptského trestního práva. Zejména ve zločinech ve jménu cti a otázky cizoložství. V paragrafu § 237 trestního práva se píše, že každý, kdo přistihne svou manželku při činu cizoložství a zavraždí ji i s jejím milencem, nebo jim nějakým způsobem ublíží, bude potrestán odnětím svobody až na tři roky vězení, namísto trestu předepsaného pro úmyslnou vraždu. Naopak když žena překvapí svého manžela při cizoložství a zabije ho, bude potrestána stejně jako v případě úmyslné vraždy, čili i rozsudkem smrti.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma?. In: *Youtube* [online].

¹⁰⁷ SMAIL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*, s. 57.

¹⁰⁸ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-´Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará´im aš-šaraf*, s. 38.

¹⁰⁹ ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-´Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla džará´im aš-šaraf*, s. 38 - 39.

Slabou omluvou toho, že žena nemá právo na využití polehčujících okolností, je fakt, že se může jednat o omyl. Je prý totiž dost pravděpodobné, že se jednalo o manželovo druhou manželku, o které ta první nevěděla.¹¹⁰

5.3.3 Irácký Kurdistan

Ženy v Iráckém Kurdistanu vždy čelily velkému násilí. Byly a stále jsou utlačovány v rámci celé společnosti i ze strany vládních orgánů. Za takových okolností se velice snadno šíří fenomén, jakým jsou právě vraždy ze cti. Postavení žen se mírně zlepšilo zejména v posledních dvou dekadách, hlavně pak ale od roku 2003, po americké invazi do Iráku. Bylo tomu tak díky zlepšení jejich právního postavení, kriminalizací násilí na ženách a jejich zabíjení, a především díky jejich intenzivnějšímu zapojování se do veřejného života. Nicméně domácí násilí a vraždy ze cti, stále zůstávají velkým problémem, především pak v oblastech, kde je velká chudoba a nízká úroveň gramotnosti.¹¹¹

Šehrezád al-^cAbdalí, psycholožka a ředitelka poradenského centra pro ženy, líčí situaci v Iráckém Kurdistanu, která byla do nedávna podobná jako v Egyptě či Palestině. Ženy bývaly nezřídka zabity na základě pouhých pomluv, aniž by se skutečně dopustily cizoložství. V roce 2011 byl schválen zákon ohledně domácího násilí, v němž byly zahrnuty i vraždy ze cti. Pachatel nově nemá nárok na snížení trestu, a je souzen za běžnou vraždu. V současnosti je počet vražd ze cti sice skutečně nižší, je však zaznamenán neblahý trend rostoucího počtu sebevražd mladých dívek. Není příliš pochyb o tom, že se jedná o fingované sebevraždy, anebo nešťastné vyústění účelového psychického či fyzického teroru ze strany rodiny.¹¹²

¹¹⁰ GHÁZÍ ^cABD, Dína. Džará'im aš-šaraf fi qánún al-cuqubát as-súrí. In: *Tishreen* [online].

¹¹¹ ALINIA, M. *Honor and Violence against Women in Iraqi Kurdistan*, s. 31 – 32.

¹¹² Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“ wa aju šarafín fi adž-džaríma?. In: *Youtube* [online].

5.3.4 Jordánsko

Petice proti paragrafu § 340 jordánského trestního práva

Rana Husseini ve své knize *Murder in the Name of Honor* mluví o založení Jordánského národního výboru pro eliminaci tzv. zločinů ve jménu cti, jehož je také členkou. Tato skupina nezávislých občanů vede boj za právo žen na důstojný a bezpečný život, což v roce 1999 vedlo k podání petice proti článku zákona č. 340, který nepřímo ohrožoval životy žen.¹¹³ Zpočátku měli v plánu podat žalobu proti paragrafům § 340 a § 98.

Paragraf § 340 jordánského trestního práva, zahrnuje dvě ustanovení zvláštního významu. Prvním ustanovením bylo, že ten, kdo přistihne svou manželku nebo některou ze svých příbuzných při činu cizoložství (s milencem), a zabije je či zraní, je osvobozen od jakéhokoliv trestu. V druhé klauzuli je uvedeno, že ten, kdo přistihne svou manželku, nebo některou ze svých příbuzných při činu cizoložství (s milencem), a zabije je nebo zraní někoho z nich, má právo zažádat o snížení trestu.

Další paragraf § 98 jordánského trestního práva zase obsahuje ustanovení, že jakákoliv osoba, která se dopustí trestného činu v záchvatu zuřivosti, způsobené nezákonným a nebezpečným aktem ze strany oběti, může zažádat o snížení trestu. Z toho všeho je patrné, že paragraf § 340 byl jednoznačně stanoven pro řešení případů cizoložství a vražd ze cti, k jejichž pachatelům se staví značně benevolentně. Paragraf § 98 však byl obecně aplikován na několik druhů trestných činů. Proto právnička a aktivistka Asma Chidr, navrhla členům výboru zaměřit se na paragraf § 340, a paragraf § 98 z petice vynechat. Bylo tomu tak kvůli obavám ze zamítnutí žádosti, poněvadž článek zákona č. 98 není určen výhradně pro tzv. zločiny ze cti.¹¹⁴

¹¹³ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 32 a 35.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 33.

Petice byla podána 21. srpna 1999. Byly v ní uvedeny čtyři důvody¹¹⁵, pro něž žádali o změnu paragrafu § 340. Důvody jsou následující:

1. Existence paragrafu porušuje ústavu, protože dovoluje jednotlivcům vzít zákon do vlastních rukou.
2. Paragraf diskriminuje ženy, protože shovívavost v trestu byla udělena jen mužům.
3. Paragraf porušuje islámské právo. Aby obvinění byli potrestáni za cizoložství, je zapotřebí doložit svědectví čtyř důvěryhodných svědků. Jedině stát a právní orgány mají legitimitu k potrestání viníka.
4. Je třeba změnit zákon v reakci na západní organizace pro lidská práva a jejich neustálou kritiku existence paragrafu §340.

Čtvrtý bod petice dal konzervativcům důvod ostře zaútočit na členy výboru. Posloužil jako argument, že se Západ snaží ovlivňovat arabské země a vměšovat se do jejich vnitřních záležitostí, aby narušil strukturu tamních společností. Na to samozřejmě mnoho obyčejných lidí dobře slyšelo, a také to v nich vyvolalo pochybnosti o záměrech aktivistů.¹¹⁶

Mnoho prostých lidí se proti petici vzbouřilo. Podle nich si ženy, které spáchají nemorální čin, zaslouží smrt a zákon musí ochránit jejich vrahy. Naopak řadu lidí tato iniciativa oslovila. Byli přesvědčení, že aktivisté dělají maximum, aby byly zákony spravedlivé, a proto neváhali petici podepsat.¹¹⁷

Celkem se jim podařilo shromáždit 15 000 podpisů, z toho 55 % od mužů a 45 % od žen.¹¹⁸

Mnoho členů královské rodiny a někdejších jordánských úředníků petici podepsalo. Sám král 'Abdulláh popsal zločiny ve jménu cti jako problém nejen

¹¹⁵ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 37.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 38.

¹¹⁷ Documentary "Crimes of Honor in Jordan" 2000. In: *Youtube* [online].

¹¹⁸ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 53.

Jordánska, ale také všech zemí třetího světa a dodal, že Jordánsko je první zemí, která problém skutečně identifikovala a pokouší se s ním vypořádat.¹¹⁹

Ne všechny reakce z oficiálních míst byly takto povzbudivé. Člen dolní komory jordánského parlamentu Mahmoud Kharabsheh v reakci na petici prohlásil pro *The Jordan Times*: „Ženy cizoložnice představují velkou hrozbu pro naši společnost, protože jsou tím hlavním důvodem, proč k takovým činům (cizoložství) vůbec dochází. Pokud by muži nenašli ženy, s nimiž by mohli cizoložství páchat, [nebyl by důvod] aby sami o sobě nebyli slušnými.“¹²⁰

Řada dalších poslanců, včetně premiéra Abdur-Raufa S. Rawabdeha, měla k petici negativní postoj. Drtivá většina komentářů zněla, že se jedná o Západem řízenou dezinformační kampaň, zaměřenou na pokřivení morálky jordánské společnosti.¹²¹

Bohužel, petice také byla nakonec zamítnuta. Přesto však měla tato veřejná diskuze velmi pozitivní výsledky. Soudci byli školeni, aby zacházeli s danými případy opatrněji, a snažili se o spravedlivější rozsudky. Každý případ byl vyšetřován jinak, podle konkrétní situace a okolností, a i tresty se velmi zpřísnily.¹²² Došlo také ke zvýšení povědomí veřejnosti. Hlavně se však podařilo vytvořit precedens pro mladou generaci, aby se poučili a uvědomili, že stojí za to bojovat.¹²³

5.3.5 Sýrie

V syrském trestním právu najdeme dva paragrafy vztahující se k vraždám ve jménu cti. Jsou jimi paragraf § 192 a § 548. I v Sýrii je na vraždy ze cti nahlíženo poměrně shovívavě, a stále nejsou považovány za plnohodnotné vraždy jako takové. Motiv záchrany rodinné cti stále pachateli slouží jako omluva.¹²⁴

¹¹⁹ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 38.

¹²⁰ Tamtéž, s. 52.

¹²¹ Tamtéž, s. 54.

¹²² Rana Al-Husaini sahafija wa kátiba fi džará´im aš-šaraf. In: *Youtube* [online].

¹²³ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 88.

¹²⁴ GHÁZÍ ʿABD, Dína. Džará´im aš-šaraf fi qánún al-cuqubát as-súri. In: *Tishreen* [online].

Obsah paragrafu § 192 syrského trestního práva je obdobný obsahu paragrafu § 98 jordánského trestního práva, a paragraf § 548 se zase podobá jordánskému § 340, jež jsou zmíněny výše.

Bassám al-Qádí – novinář, který založil nezávislou organizaci s názvem Syrian Women Observatory, věnující se různým problematikám syrské společnosti, v srpnu 2005 s dalšími členy organizace zahájil celonárodní kampaň proti tzv. „vraždám ze cti“ pod názvem „*Ne pro zabíjení žen, ne pro vraždy ze cti*“. Součástí kampaně byla celá řada aktivit, včetně práce v terénu, zaměřené na shromáždění podpisů do petice proti vraždám ze cti. Pořádaly se různé semináře pro vzdělávání široké veřejnosti, kde se rozebíraly zločiny ze cti ze všech možných úhlů pohledu. Semináře se konaly ve všech regionech a zapojilo se do nich mnoho právníků. Dne 25. října 2005 organizace uspořádala seminář pro členy parlamentu v rámci devátého zasedání.¹²⁵

V roce 2011 byla schválena změna obsahu paragrafu § 548 prezidentem Bašárem al-Asadem. Jeho nové znění bylo následující: „Ten, kdo přistihne svou manželku nebo některou ze svých příbuzných při činu cizoložství (s milencem), a v afektu je zabije nebo zraní někoho z nich, bude potrestán odnětím svobody v rozmezí od 5 až do 7 let v případě vraždy.“ Původní maximum přitom bylo v případě vraždy pouze 2 roky.¹²⁶

Podle právničky Rímá Flíhán, však tyto změny nejsou dostatečné. Obviněným se i tak snižuje trest na základě paragrafu § 192. Tento paragraf nejen, že dává právo příbuzným mužům zabít ženy ze svých rodin, ale také všem ostatním, komu se může zdát, že se prohřešily proti společenské morálce.¹²⁷

Kampaň nicméně stále pokračuje. Členové Syrian Women Observatory chtějí docílit úplného zrušení paragrafu § 548 trestního zákoníku, a omezit

¹²⁵ AS-SAB[°]A, Saná'. Hawla ma jusamma bi "Džará'im aš-šaraf". In: *Women Living Under Muslim Laws* [online].

¹²⁶ GHÁZÍ[°] ABD, Dína. Džará'im aš-šaraf fi qánún al-[°]uqubát as-súrí. In: *Tishreen* [online].

¹²⁷ Ta[°]díl mádda fi qánún aš-šaraf as-súrí. In: *Youtube* [online].

používání paragrafu § 192. Podle nich je nutné, aby každý, kdo třeba jen podněcuje páchaní těchto trestných činů, byl náležitě potrestán.¹²⁸

5.3.6 Turecko

Turecko je jednou z mála zemí Blízkého východu, považujících vraždu ve jménu cti za klasickou vraždu. Právní praxe, poskytující pachatelům polehčující okolnosti v případě těchto zločinů, byla indikátorem turecké zaostalosti a laxního přístupu k problematice lidských práv. Se snahou Turecka začlenit se do Evropské unie proto došlo ke změně zákona v jeho trestním právu.¹²⁹ Bohužel i tak v posledních letech počet těchto vražd vzrostl. Má se za to, že hlavním důvodem bylo až přílišné zaměření se na zpříšňování trestů, ale nedostatečná pozornost k prvotním příčinám této problematiky a prevence.¹³⁰

Většina těchto zločinů, o nichž se bavíme, se děje na východě Turecka, tedy v oblastech obývaných převážně kurdským etnikem. Dále pak také ve velkých městech jako např. Istanbul, Izmir, Ankara aj., přesněji v tamních přestěhovaleckých komunitách z východu Turecka.¹³¹

Podle zprávy z Centra pro sociální soudružnost se sídlem v Londýně, se ukázalo, že kurdské oblasti v Turecku patří mezi ty oblasti, v nichž dochází k mimořádně vysokému počtu vražd ve jménu cti.¹³²

5.4 Statistiky

Na danou problematiku neexistují žádné reálně odpovídající statistiky. Státní orgány nezveřejňují zdaleka všechny případy. Také jak již jsem výše zmínila, často se jedná o fingované sebevraždy, kdy se pachatelé snaží vyvolat dojem, že došlo pouze k nešťastné události či nehodě.

¹²⁸ AS-SAB[‘]A, Saná’. Hawla ma jusamma bi "Džará’im aš-šaraf". In: *Women Living Under Muslim Laws* [online].

¹²⁹ GOUWS, Amanda. Daiva, STASIULIS. *Gender and Multiculturalism: North-South Perspectives*, s. 230

¹³⁰ Turkíja tachudu ma’raka lil-qadá’ ‘ala džará’im aš-šaraf li-irdá’ Oropa. In: *ALARABIYA* [online].

¹³¹ GOUWS, Amanda. Daiva, STASIULIS. *Gender and Multiculturalism: North-South Perspectives*, s. 230.

¹³² HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 144.

Organizace pro lidská práva spadající pod OSN ale vydala v roce 2002, zprávu, v níž uvedla, že ke zločinům ve jménu cti často dochází ve státech, jako je Egypt, Írán, Jordánsko, Sýrie, Libanon, státy severní Afriky, Pákistán, Turecko, Jemen a v některých zemích Arabského poloostrova.¹³³

Nepříliš přesné statistiky z roku 2002 uvádějí, že ročně je v Jordánsku zavražděno 25 až 55 žen, v Sýrii je to 200, v Jemenu 500, a přes 1000 v Pákistánu. V Palestině je 70% zločinů spáchaných na ženách klasifikováno jako zločiny ve jménu cti.¹³⁴

Například Národní rada pro rodinné záležitosti v Jordánsku provedla studii ohledně vražd ve jménu cti, kdy zkoumala 50 případů, k nimž došlo mezi lety 2000 až 2010. Studie ukázala, že:¹³⁵

- 69 % zločinů spáchali muži v přímém příbuzenském vztahu k oběti (zejména pak bratr).
- 56 % obětí patřilo do věkové kategorie od 18 do 28 let
- 42 % obětí byly svobodné ženy (z toho 80 % byly stále panny)¹³⁶, 42 % bylo vdaných, a ze zbytku se jednalo o vdovy a rozvedené.

Podle zprávy z centra pro sociální soudružnost se sídlem v Londýně, se ukázalo, že kurdské oblasti v Turecku patří mezi oblasti, kde dochází k vysokému počtu vražd ve jménu cti.¹³⁷

Průzkum v roce 1999 zjistil, že 74% venkovských žen na jihovýchodě Turecka skutečně věřilo, že by je jejich manželé zabili, kdyby měly poměr s někým jiným.¹³⁸

¹³³ Džarímatu aš-šaraf - Džaríma bilá šaraf. In: *FRANCE 24* [online].

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ AN-NIMRÍ, Nádín. Ihsa'íát rasmíja: 6 % min džunát džará'im aš-šaraf qásirún. In: *Alghad* [online].

¹³⁶ AŠTIÚI, Džamál. 80 % min dahája džará'im aš-šaraf fi al-Urdun 'azráwát. In: *Alriyadh* [online].

¹³⁷ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 145.

¹³⁸ Tamtéž, s. 145.

6 Ilustrativní příběhy

V následujících odstavcích stručně popíšu příběhy třech dívek, pocházejících z odlišných prostředí.

Du'á' Chalíl Aswad (17 let)¹³⁹ – Irák

Sedmnáctiletá Du'á' byla studentkou ústavu výtvarného umění v městečku Ba'šiqā v blízkosti Mosulu na severu Iráku. Zamilovala se do svého suseda, Muhannada, který vlastnil místní drogerii. Jako mnoho mladých milenců se i oni setkávali tak často, jak jen to bylo možné. Jak se jejich vztah prohluboval, pokusila se Du'á' přesvědčit svého přítele, aby spolu uprchli a poté, co ona konvertuje k islámu, se i vzali. On to však odmítl s tím, že k uzavření sňatku bude nutný souhlas její rodiny.

Její rodina totiž byli stoupenci jezídismu¹⁴⁰. Když Du'á' informovala rodiče o svém rozhodnutí, příliš je to nepotěšilo, ale zároveň jí nebránili, aby pokračovala v tom, co dělá. Reakce jejich strýců a bratranců však byla zcela jiná, a ti se rozhodli vzít věc do vlastních rukou.

Otec o ni měl vážný strach, proto ji vzal do jezídského chrámu, aby tam byla v bezpečí. Azyl na posvátné půdě chrámu je tradičně respektován všemi členy komunity. Dne 7. dubna 2007 ale její strýcové dorazili do chrámu, a prohlásili před knězem, že rodina Du'á' odpustila její chybu a přeje si nyní, aby se vrátila domů. Ona jim uvěřila a rozhodla s nimi odejít, nicméně kněz měl podezření, že její příbuzní nemluví pravdu a zakázal jí z chrámu vyjít. Její strýcové však přesto vtrhli do chrámu a vyvlekli jí ven, aby potkala svůj osud. Du'á' byla ukamenována k smrti, zatímco její otec byl násilím držen stranou, aby nemohl nijak zasáhnout.

¹³⁹ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 117 a 118.

¹⁴⁰ Blízkovýchodní náboženství se starými indoevropskými kořeny. Obsahuje prvky z různých náboženství především ze zoroastrismu, křesťanství, islámu a judaismu. Jeho stoupenci věří v boha a uctívají páva (Malek Táúus). Náboženství se předává z generaci na generaci a je prakticky nemožné k tomuto náboženství konvertovat. Odmítají sňatky s jinověrci, především provdávání jezidek za muže vyznávající jinou víru.

Amal (23 let)¹⁴¹

Jméno další dívky je z bezpečnostních důvodů fiktivní. Tato žena pochází odněkud z oblasti Syropalestiny, říkejme jí Amal. Amal chtěla rozšířit povědomí o strašné praxi zločinů ve jménu cti, a proto živě vystoupila v televizi SAT7 ARABIC, aby vyprávěla svůj příběh.

Amal pochází z rodiny ze střední vrstvy. Žila v konzervativní společnosti v malé vesnici, a má vysokoškolské vzdělání.

Do své nezáviděníhodné situace se dostala díky okolnostem a podmínkám, ve kterých vyrůstala. Jako malé dítě trpěla lehkou formou autismu. Ve své rodině postrádala pocit lásky, péče a bezpečí. Když ji její otec v dětství sexuálně napadl, nikdo z rodiny jí to neuvěřil.

S nástupem na vysokou školu začala lépe vnímat svět, toužila po lásce a chtěla si tak vynahradit své dětství. Proto se za velmi krátkou dobu seznámila s mužem, do kterého se zamilovala, a s nímž měla milostný vztah. Tento muž ale nebyl příliš čestný a zodpovědný, a pověděl o jejich vztahu jejímu bratrovi. Ten se ji pokusil dvakrát zabít, ale jako zázrakem se jí podařilo utéct.

V době natáčení dokumentu byla stále na útěku a ještě k tomu těhotná. Otec dítěte se k ní nehlásí a odmítá dítěti dát své jméno. Amal se svěřila, že má velký strach, že ji její rodina najde, ale přesto se odvážila vystoupit v televizi a referovat o svém případě. Přiznala svou chybu, že byla příliš hloupá a důvěřovala nesprávné osobě. Přesto si ale myslí, že si nezaslouží smrt, a že její rodina nezíská svou čest zpátky, tím že ji zabije. Podle Amal není chyba v ženách. Chyba je ve způsobu výchovy, kdy je dívka zanedbávána, nemá blízký vztah ke svým rodičům, a tudíž k nim není upřímná. Jejím poselstvím nakonec tedy bylo: *„Milujte své dcery a dejte jim dostatek lásky.“*¹⁴²

¹⁴¹ Barnámadž mamnúc – Džarímatu šaraf. In: *Youtube* [online].

¹⁴² Tamtéž.

Kifája (16 let)¹⁴³ – Jordánsko

Dne 31. května 1994, rozhodla Kifájina matka, strýcové a bratři, že musí zemřít. Kifájíným zločinem bylo, že byla znásilněná svým bratrem Muhammadem. Nejprve byla donucena svou rodinou tajně podstoupit potrat, později jí bylo nařízeno vdát se za muže o 34 let staršího, s nímž se po šesti měsících rozvedla. Nedlouho po rozvodu byla v kuchyni v domě své rodiny zabita svým dalším bratrem, Chálidem. Svůj osud potkala po tom, co jí bratr přivázal k židli, dal jí napít vody a vyzval ji, aby recitovala verše z Koránu a poprosila Boha o odpuštění.

Rana Husseini líčí své setkání se dvěma Kifájínými strýci, kdy na její otázku proč byla potrestaná ona a ne její bratr, reagovali: „*Ona svého bratra svedla a pošpinila celou rodinu, proto si zasloužila smrt!*“

Jak Rana Husseini podotýká, podle jordánské společnosti se ženy provinily snad vším: tím, že byly znásilněny, obtěžovány na ulici, tím, že se s nimi rozvedl manžel nebo tím, že porodily dítě „špatného pohlaví“ apod.

7 Evropa a vraždy ve jménu cti

Vraždy ze cti se stále více stávají fenoménem, kterému čelí evropské státy uvnitř svých hranic. I to je jeden z důvodů, proč nyní přehodnocují politiku multikulturismu.¹⁴⁴

Ze západního pohledu se tyto vraždy liší od běžných vražd, stejně jako od těch sériových, či od zločinů z vášně, zabití z pomsty aj. Motivace pachatelů je jiná a vychází z hluboko zakořeněných morálních kodexů, jež jsou pro některé kultury typické. Na základě pachatelova vyznání, či jeho země původu – často nábožensko–fundamentalistického charakteru – potom bývají vraždy ze cti považovány za součást islámu.¹⁴⁵

¹⁴³ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 1 – 5.

¹⁴⁴ COLOMBO, Valentina. Honor Killings in Europe. In: *Gatestone Institute* [online].

¹⁴⁵ CHESLER, Phyllis. Worldwide Trends in Honor Killings. In: *The Middle East Forum* [online].

Tento fenomén je v Evropě téměř výhradně spojen s přistěhovanci, především z oblasti Blízkého východu, kde jsou takové činy prováděny k ochraně a přežití kmenových a patriarchálních hodnot tamní populace. Tyto zvyklosti se potom mohou ještě více prohlubovat, k čemuž dochází v reakci na krizi identity, související s přestěhováním do jiného kulturního prostředí, či sociálním vyloučením určitých skupin obyvatelstva. Například většina zločinů ve jménu cti na území Německa se odehrává v rámci turecké menšiny, což je největší imigrantská skupina v Německu. Mnoho z přistěhovalců tam žije již dlouhá léta, mluví perfektně německy a je dobře integrováno. Čest ale pro ně i tak zůstává nedotknutelným tématem.¹⁴⁶

Dalo by se tvrdit, že motivem u většiny vražd je rozčarování z přílišné westernizace potenciální oběti. Ta se mohla provinit tím, že si vybrala za muže Evropana, či že neuznávala autoritu mužů ve své rodině (otce, bratra, manžela atd.), nebo odmítla sňatek, který byl organizován její rodinou.¹⁴⁷

Marianne Forslund, sociální pracovnice z Göteborgu ve Švédsku vysvětluje tento jev takto: *„Byli to jejich rodiče, kteří přišli do Švédska za lepším životem. A když dívky vyrostou, vyžadují větší svobodu, než jim jejich rodiče mohou poskytnout. Když děvčata vidí, jaké příležitosti mají ostatní dívky, vede to potom k rodinným konfliktům.“*¹⁴⁸

Marianne dále pokračuje, že když začali v roce 2004 pomáhat ohroženým dívkám, bylo těch dívek deset. V roce 2008 však poskytli pomoc 160 dívkám. Pomáhají jim různým způsobem, ať už změnou jejich příjmení, nebo zajišťováním bydlení v jiných městech, aby nebylo možné je vystopovat.¹⁴⁹

V roce 2009 Evropské parlamentní shromáždění ve své rezoluci č. 1681 poukázalo na naléhavou potřebu bojovat proti tzv. „zločinům ve jménu cti“. V ní bylo odkázáno na předchozí rezoluci č. 1327 z roku 2003 o tzv. „zločinech ve jménu cti“, a upozorněno, že problém dosud nebyl vyřešen. Počty obětí podle

¹⁴⁶ *Europe Grapples with "Honor Killings"*. In: *Deutsche Welle* [online].

¹⁴⁷ CHESLER, Phyllis. *Worldwide Trends in Honor Killings*. In: *The Middle East Forum* [online].

¹⁴⁸ *Muslim girls fall victim to honor killings*. In: *RT QUESTION MORE* [online].

¹⁴⁹ Tamtéž.

zprávy narůstají, a to nejen v Evropě, ale i v jiných částech světa – zejména patriarchálních a fundamentalistických společnostech a komunitách. Proto Evropská Rada požádala členské státy, aby uspořádaly národní akční plán pro boj s násilím páchaným na ženách, včetně tzv. násilí ve jménu cti.¹⁵⁰

Jasviner Sanghera, prezidentka britské asociace Karma Nirvana¹⁵¹, která sama přežila pokus o její zabití ve jménu cti, odsoudila nedostatek znalostí britských institucí o této problematice a vyzvala zároveň k vymýcení tohoto jevu, především pomocí vzdělání.¹⁵²

¹⁵⁰ COLOMBO, Valentina. Honor Killings in Europe. In: *Gatestone Institute* [online].

¹⁵¹ Britská charita, která podporuje oběti nuceného manželství a zneužívané osoby ve jménu cti.

¹⁵² COLOMBO, Valentina. Honor Killings in Europe. In: *Gatestone Institute* [online].

8 Závěr

Čest bývá na Blízkém východě spojována především s tělem ženy. Takového pojetí cti je nejvíce převládající u populace vyznávající islám. I proto můžeme nabýt dojmu, že se jedná o jev přímo z islámu vycházející. Nicméně stejné hodnoty uznávají i příslušníci nearabských etnik a přívrženci ostatních náboženství, např. křesťanství, jezídismu, mandejství aj.

V blízkovýchodních společnostech obecně je kladen velký důraz na čest jedince a jeho rodiny. Společenský nátlak na jednotlivce je vede k tomu, aby vraždili pro čest. Muž, kterému jeho svědomí nedovolí zabít, nemá šanci na pokračování normálního života a udržení vztahů s ostatními členy společnosti. Všichni by se totiž na něho dívali skrz prsty a ponižovali by jej. Pokud si tedy muž chce zachovat své postavení a potvrdit svoji společenskou roli, nezbyvá mu, než se dopustit takového hrůzného činu, jakým je vražda ze cti. Ta se pak dá jen těžko klasifikovat jako domácí násilí, jelikož by takové označení bylo zavádějící. Hovoříme zde o interním a celospolečenském násilí, zasahujícím rodiny. Nedá se říct, že rodina nebo muž z dané rodiny získá čest a prestiž tím, že zabije. Mnozí vražedníci jsou si vědomi špatnosti svého počínání, a zločinu litují. Pokud je ale ženě odpuštěno, jsou členové její rodiny automaticky vyloučeni ze společnosti.

Zdá se být nesmírně obtížné najít řešení pro vymýcení vražd ze cti. Legislativa sice může omezit počty těchto vražd zpřísněním trestního zákoníku, nedokáže je však úplně zastavit. Většina obyvatel Blízkého východu je věřících. Lidé zde mají respekt k náboženství a obávají se božího hněvu. Náboženské autority však jen pramálo využívají svého vlivu k tomu, aby došlo ke skutečné eliminaci fenoménu vraždění ze cti, přestože by k tomu náboženství bylo ideálním nástrojem.

Důkazem toho, že vysoké tresty za vraždu ve jménu cti, nejsou příliš účinným a odstrašujícím faktorem, je situace v Turecku, kde běžně dochází k těmto zločinům v poměrně vysokém počtu. To by mohlo být dáno společenským nátlakem, který je silnější než strach z vězení. Je ale paradoxní, že

i v Evropě se členové přistěhovaleckých komunit často nezdrahají vraždit ve jménu cti, přestože nátlak širší společnosti již není tak silný.

Vraždy ze cti jsou obzvláště rozšířené v chudých rodinách. Bohatá rodina si svoji čest může koupit. Pokud tedy dívka uteče do bohaté rodiny, zůstane naživu, přestože už její život nikdy nebude stejný. Dívka, která uteče za mužem, kterého miluje, bývá považována za hříšnici jak ze strany své komunity, včetně vlastní rodiny, tak ze strany manžellovy rodiny a někdy dokonce i jejím samotným manželem.

Ke ztrátě cti může dojít z různých důvodů¹⁵³, např.:

- Jestliže měla žena sex mimo manželský svazek.
- V případě nevěry vdané ženy.
- Dojde-li ke znásilnění dívky.
- Pokud dívka v přistěhovaleckých komunitách popírá rodičovskou autoritu a přijímá západní hodnoty.

Nejčastěji však dojde ke ztrátě cti na základě pouhých fám o ženě nemorálním chování, jež o ní kolují po okolí. Obecně se dá tvrdit, že se žádný čin nestane nečestným, pokud se nedostane do povědomí veřejnosti, což svědčí o tom, jak moc mohou být pomluvy škodlivé a život ohrožující.¹⁵⁴

¹⁵³ HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*, s. 102.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 102.

9 Seznam literatury a pramenů

Literatura

ABÚ AL-BASAL, Alí. *Džará'im aš-šaraf (dirása fiqhíja muqárina)*. At-Tá'if, Univerzita at-Tá'if, 2013.

AL-BUCHÁRÍ, Muhammad. *Sahíh al-Buchárí*. Damašek: Dar ibn Kathír, 2002.

AL-MURSUFÍ, Sa'd. *Šubuhát hawla ahadith ar-radžim wa raddiha*. Bejrút: Mu'asasatu ar-Raján, 1994.

ALINIA, M. *Honor and Violence against Women in Iraqi Kurdistan*. Ilustrované vydání. Springer, 2013. ISBN 1137367016.

AS-SA'DÁWÍ, Nawal. *Al-Mar'a wa al-džins*. Alexandrie: Dár wa matábi' al-mustaqbal, 1990.

AS-SIDŽISTÁNÍ ABÚ DAWÚD, Sulejmán. *Sinan Abú Dawúd*. Káhira: Dár at-ta'síl, 2015.

AT-TURÁBÍ, Hasan. *Al-Mar'a bajna al-usúl wa at-taqálíd*. Chartúm: Markaz dirasát al-mar'a, 2000.

BIN AL-HADŽÁŽ, Muslim. *Sahíh Muslim – Kitáb al-aqdíja*. Rijád: Dar Tajba, 2006. ISBN 9960-891-58-5.

BEN SAJJID BEN HADDÁD, Hišám. *Al-Ghára 'ala ratiq ghišá' al-bakára*. První. Káhira: Maktabatu ad-da'wa bil-Azhar, 1996.

'ALÍ, Džawwád. *Al-Mufassal fí táríh al-'arab qabla al-islám*. 4. díl. Bagdád: Univerzita Bagdád, 1993.

'AMÁJRA, Rawda. Ímán, AŠ-ŠARÍF. *Al-qánún wa al-'ádát wa 'irf al-'ašá'ir – sálús qátíl fí qadájá "aš-šaraf"*. In: BEN AUDÁ, Ghází. *Qatlu an-nisá' bajn as-saqáfati as-sá'ida wa al-qánún*. Rámalla: Markaz al-mar'a lil-iršád al-qánúní wa al-idžtimáci, 2013, s3. ISBN 978-9950-354-00-5.

FAJJÁD, Muhammad. *Al-Batr at-tanásulí lil-ináth – Chitán al-banát*. Káhira: Dar Aš-Šurúq, 1998.

FARAHAT ABDULLAH, Áját. *Bajna al-ádát wa al-qánún al-džá'iz*. In: BEN AUDÁ, Ghází. *Qatlu an-nisá' bajn as-saqáfati as-sá'ida wa al-qánún*. Rámalla: Markaz al-mar'a lil-iršád al-qánúní wa al-idžtimáci, 2013, s. 3. ISBN 978-9950-354-00-5.

FATHÍ BHANSÍ, Ahmad. *Al-qisás fí al-fiqh al-islámí*. Bejrút: Dar aš-Šurúq, 1989.

GOUWS, Amanda. Daiva, STASIULIS. *Gender and Multiculturalism: North-South Perspectives*. London: Routledge, 2015. ISBN 1317667549.

HASANIN, Izzat. *Džará'im al-i'tidá' ala aš-šaraf wa al-i'tibár baina aš-šarí'a wa al-qánún*. 2006. Káhira: al-hai'a al-'áma lil-kitáb, 2006. ISBN 977-419-144-7.

HUSSEINI, Rana. *Murder in the Name of Honor*. Oxford: Oneworld, 2009. ISBN 978-1-85168-597-4.

IBN-MANZUR, Mohammad. *Lisán al-^carab*. Bejrut: Dar SADER, Publishers P. O. B. 10, 1968.

Korán. Přeložil Ivan Hrbek. Praha: AMS, 2007. ISBN 978-80-902419-0-9.

MAHMÚD, Ibráhím. *Al-Džins fí al-Qur'án*. Bejrút: Rijád ar-Rajes lil-kutub wa an-našr, 1994. ISBN 1855132087.

NÚR AD-DÍN FADLA ALLAH, Mariam. *Al-mar'a fí zil al-islám*. Libanon - Bejrút: Dár az-zahrá', 2002.

SMAIL SALHI, Zahia. *Gender and Violence in Islamic Societies: Patriarchy, Islamism and Politics in the Middle East and North Africa*. Londýn: I.B.Tauris, 2013. ISBN 0857722247.

Taqrír at-tanmija al-insánija al-^carabíja lil-^cám 2005: Nahwa nuhúd al-mar'a fí al-watan al-^carabí. Ammán: Al-Matbaca al-wataníja, 2006. ISBN 92-1-626004-1.

Akademické práce

BEN MUSLIH BEN MUSLIH AR-RAŠÍD, Turki. *Al-Iqrár biz-zina fí aš-šarí'a wa al-qáwanín al-wad'íja*. Rijád, 2005. Diplomová. Univerzita Najef al-^carabíja lil-^culúm al-amnija. Vedoucí práce Alí Muhammad Hasanen Hamád.

IBRAHÍM AL-MASRÍ, Rím. *Džará'im al-qatl ala chalfiati aš-šaraf: al-wad' al-filastíní bajna 2004-2006*. Birzeit, 2009. Diplomová práce. Univerzita Birzeit. Vedoucí práce PhDr. Issám Chalíl.

MUBÁRAK HAMMÚR AL-QURAŠÍ, cAbd al-Báří. *Al-asálíb at-tarbawíja litanmijati chalq al-iffa lada aš-šabáb wa tatbíqihá fi daw' at-tarbíja al-islámíja*. Mekka, 2009. Diplomová práce. Univerzita Um al-qura. Vedoucí práce PhDr. Nadžimu ad-Dín ben cabdu al-Ghafúr al-Andídžání.

MÚSÁ ABÚ DŽAZÁR, Ibráhím. *Asar suqút al-udhra wa al-bakára alá az-zawádž*. Gaza, 2009. Diplomová práce. Islámská univerzita Gaza. Vedoucí práce PhDr Mázen Ismácíl Haníja.

Internetové zdroje

Páteční kázání

Al-adilla an-náfíja lil-radžim, PhDr °Idnán Ibráhím. In:*Youtube* [online]. 30.05.2013 [vid. 2016-04-04]. Kanál uživatele Rawa'ic PhDr °Idnán Ibráhím . Dostupé z: <https://www.youtube.com/watch?v=YTvvmQjaPz8>

Máza °an ahadíthu ar-radžim °an ar-rasúl – PhDr. °Idnán Ibráhím. In:*Youtube* [online]. 08.02.2014 [vid. 2016-04-04]. Kanál uživatele Ibráhím °Idnán. Dostupé z: https://www.youtube.com/watch?v=XeEBf4_dqmE

Muchtasar chutba „ Lá radždžma fi al-islám“ lil-°alláma °Idnán Ibráhím. In:*Youtube* [online]. 18.05.2013 [vid. 2016-04-04]. Kanál uživatele SimplyHuman. Dostupé z: <https://www.youtube.com/watch?v=qhQ20KFLtel>

Televizní debaty

Barnámadž ad-dín wa al-haját - aš-šajch Chálid al-Džindí - Tafsír ma°ná kalimat wa idribúhun. In: *Youtube* [online]. 07.06 2014 [cit. 2016-04-19]. Kanál uživatele AlHayah TV Network. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=MTFmD8Sycbs>

Barnámadž mamnú° – Džarímatu šaraf. In:*Youtube* [online]. 24.03.2013 [vid. 2016-04-11]. Kanál uživatele SAT7ARABIC. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4D2oKQ5fNDc>

Barnámadž Itidžáhát – Ar-Radžim fi al-islám. In:*Youtube* [online]. 02.11.2014[vid. 2016-04-04]. Kanál uživatele Chalídžija. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hy6gWs3W5CY>

Haddis wala haradž-“Džarímatu aš-šaraf“wa aju šarafin fi adž-džaríma? In:*Youtube* [online]. 14.04.2014 [vid. 2016-03-19]. Kanál uživatele FRANCE 24 Arabic. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_XDwwp1ZaE4

Haddis wala haradž- Tarqí° ghišá' al-bakára. In:*Youtube* [online]. 17.04.2014 [vid. 2016-03-28]. Kanál uživatele FRANCE 24 Arabic. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ibW9_189PzQ

Itidžáhát 7 apríl 2012 – PhDr. °Idnán Ibráhím al-džiz' al-awwal. In:*Youtube* [online]. 07.04.2012 [vid. 2016-04-19]. Kanál uživatele Chalídžija. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FyNbXrQcYfA>

Rana Al-Husaini sahafija wa kátiba fi džará'im aš-šaraf. In:*Youtube* [online]. 23.02.2010 [vid. 2016-03-25]. Kanál uživatele AlAanTV. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v>

Tafsír qawlu Alláh ta°ála „Ar-Ridžál qawwamúna °ala an-nisá“°. In:*Youtube* [online]. 22.11.2012 [vid. 2016-04-09]. Kanál uživatele Mohammad Nagy. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=5PoEZlqqCyl>

Televizní dokumenty

Documentary “Crimes of Honor in Jordan”2000”. In: *Youtube* [online]. 14. 06. 2013 [vid. 2016-03-19]. Kanál uživatele Diana Moukalled. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=njF53xCizSA>

Ta°díł mádda fi qánún aš-šaraf as-súrí. In:*Youtube* [online]. 29.07.2009 [vid. 2016-03-26]. Kanál uživatele RT Arabic. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZGZ8OdZV40Q>

Audio záznam z debaty

Džará'im aš-šaraf fi Súríja – Gharíza insáníja am mudžtama°íja? In:*Youtube* [online]. 29. 10.2015 [vid. 2016-03-26]. Kanál uživatele Nasaem Syria. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=sbylfOW5DC8>

Články na internetu

AN-NIMRÍ, Nádín. Ihsa'íat rasmíja: 6 % min džunát džará'im aš-šaraf qásirún. In: *Alghad* [online]. Amán, 2014 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://alghad.com/articles/833151-احصائيات-رسمية-6-من-جناة-جرائم-الشرف-قاصرون>

AS-SAB^CA, Saná'. Hawla ma jusamma bi "Džará'im aš-šaraf". In: *Women Living Under Muslim Laws* [online]. [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <http://www.wluml.org/ar/node/6976>

AŠTIÚI, Džamál. 80 % min dahája džará'im aš-šaraf fí al-Urdun 'azráwát. In: *Alriyadh* [online]. Amán, 2009 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.alriyadh.com/415801>

BEN ALI, Saida. Huqúq al-mar'a wa musáwátiha al-kámila fí káfat al-madžálát. In: *Modern Discusion* [online]. 2013 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=362530>

^CABD AL-GHAFÚR, Násir. Nasch al-qur'án bis-sunna. In: *Alukah* [online]. 2014 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.alukah.net/sharia/0/80130/>

CHESLER, Phyllis. Worldwide Trends in Honor Killings. In: *The Middle East Forum* [online]. 2010 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.meforum.org/2646/worldwide-trends-in-honor-killings>

COLOMBO, Valentina. Honor Killings in Europe. In: *Gatestone Institute* [online]. 2011 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.gatestoneinstitute.org/1849/honor-killings-in-europe>

GHÁZÍ ^CABD, Dína. Džará'im aš-šaraf fí qánún al-cuqubát as-súrí. In: *Tishreen* [online]. 2013 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <http://www.tishreen.news.sy/tishreen/public/read/285613>

MAHMÚD ÁL SIDDÍN MAKKÍ, ^CÁdel. Hurmatu an-nafs al-bašaríja fí aš-šarí'a al-islámíja. In: *Alukah* [online]. 2014 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.alukah.net/sharia/0/69172/>

MANNÁ^C, Haitham. *Al-Bana al-idžtimá'íja wa nuhúd al-mar'a*. In: *United Nations Development Programme* [online]. 2005 [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/papers/2005/haytham2.pdf>

MUSTAFA, Basma. ^CUqúbat "az-zina" fí al-qawanín al-^carabíja: lil-nisá' faqat. In: *Raseef 22* [online]. 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://raseef22.com/life/2015/05/18/adultery-laws-in-arab-world/>

ŠA^ĀBĀN, Ahmad. ‘Ulamá’ ad-dín: lá ghina ‘an al-iqrár aw aš-šuhúd al-arba‘a li-
isbát džarímat az-zina. In: *Alittihad* [online]. 2010 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z:
<http://www.alittihad.ae/details.php?id=32&y=2010&article=full>

ŠAHRÚR, Muhammad. Zukuríjatu al-mudžtama‘u fí at-turáth al-‘arabí al-islámí.
In: *Al-mauqif ar-rasmí lil-diktor Muhammad Šahrúr* [online]. 2010 [cit. 2016-03-
18]. Dostupné z: <http://www.shahrour.org/?p=1389>

Články na internetu – neznámý autoři

A‘zamu az-zunúb ba‘da aš-šurki bi-Allahi ta‘ála. In: *Islamweb.net* [online]. 2005
[cit. 2016-04-15]. Dostupné z:
<http://fatwa.islamweb.net/fatwa/index.php?page=showfatwa&Option=FatwaId&Id=64748>

Čest. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA):
Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-04-16]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cest>

Džarímatu aš-šaraf - Džaríma bilá šaraf. In: *FRANCE 24* [online]. 2009 [cit.
2016-04-10]. Dostupné z: <http://observers.france24.com/ar/20090918-honour-killings-crime-sanctions-prison-women-rights>

Muslim girls fall victim to honor killings. In: *RT QUESTION MORE* [online].
2009 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <https://www.rt.com/news/muslim-girls-fall-victim-to-honor-killings/>

Turkíja tachudu ma‘raka lil-qadá’ ‘ala džará‘im aš-šaraf li-irdá’ Oropa. In:
ALARABIYA [online]. 2006 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z:
<http://www.alarabiya.net/articles/2006/04/07/22663.html>

Dokument v PDF stažený z internetu

ABDU AR-RAŠÍD, Mahmúd a Zain Al-‘Ábidín MACHLÚF. *Dirása hawla
džará‘im aš-šaraf* [online]. ‘Álam al-kitáb, 2007 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z:
<http://www.cewla.org/admin/issues/download> .

10 Resumé

This bachelor thesis aims to give Czech readers some insight into the concept of honour in Islam, particularly in connection to the so called honour killings in the Middle Eastern region. This controversial topic is considered a taboo in the Middle Eastern societies, and even in the West there are not many studies covering it enough, although the number of honour killings is still rising in Europe among the members of the immigrant communities.

To the Middle Easterners in general, the honour and its preservation is strongly related to the woman's body and therefore the honour-motivated violence is somewhat tolerated and perceived as normal by the society. This is very difficult to understand from the Western point of view, and we can easily get the impression that it is Islam itself, that dictates to take a woman's life, when she breaches the moral boundaries set by the society.

However, this is one of the misconceptions which is disproved in this thesis, as it is shown that the honour killings are deeply rooted in pre-Islamic traditions and their practising goes all across the religious and ethnic affiliations in the Middle East.

If conscience doesn't allow a person to kill his female relative for her sin, he and his family are automatically excluded from the society and disrespected. On the other hand if someone murders a woman from his family for having an affair or just being a victim of sexual assault, then he is considered a hero and respectable by the society. In this case, the entire society is the murderer. The individual person who commits the act is just an instrument for keeping the order of society.

To eradicate the killings in the name of honour is certainly a long term goal, a task that will be extremely hard to accomplish. Stricter punishments and lesser legal alleviations for the murderers, doesn't seem to have much effect in discouraging people from committing these crimes. In the deeply religious, God-fearing Middle East, a great help would definitely be if the Islamic scholars used their influence to deter the potential killers. However, they just rarely do so, as

they strive to prevent the moral corruption of society. To them, condemning the honour killings and proclaiming them non-Islamic would be a silent nod to committing adultery or fornication – even though preserving of life is one of the main objectives of the Islamic Religion.